Nagyvárad, 1902. VIII. évfolyam. 51. szám. Vasárnap, márczius 2.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre — — — 16 kor.
Negyedévre — — — 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre — — — 20 kor.
Negyedévre — — — 5 „
Vidékre postán szállitva:
Egész évre — — — 24 kor.
Negyedévre — — — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apácza-utcza 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVARAD, márczius 1.

Kiviteli iparunk.

(K. Ö.) A brüsszeli czukor-konferenczián mély tanulságai vannak. Bár megszivlelnők azokat.

Ez a tanulság abban rejlik, hogy a prémium-rendszer csődbe juttatta legjelentősebb kiviteli iparunkat, a czukoripart. Ez pedig csak ugy volt lehetséges, mert a czukor-ipart prémiumokkal, tehát mesterségesen növesztettük nagygyá és a mint a külföldi konjunkturákban beáll a kedvezőtlen változás, a kivitelre dolgozó ipar alatt recsegve-ropogva összedől az az alap, melyre számadását felépitette.

Mesterségesen kezdett a czukor-ipar akkor terjeszkedni, mikor oly adópolitikát kezdtünk csinálni, mely a kivitelt nyereséggel lehetővé tette. Az állam a kivitel arányában visszatéritette a gyáraknak a czukor-adót, de mivel a gyárak többet tudtak az adott répamennyiségből kitermelni, mint a mennyit az állam számitott, a gyárak oly czukor után is kaptak adóvisszatéritést, melyért adót nem fizettek. Ez a rejtett prémium ösztönözte a czukor-gyárakat a termelés fokozására és nem a kereslet, oly annyira, hogy az állam a visszatéritése következtében még rá is fizetett a czukor-adóra. Ez arra birta, hogy bizonyos fix összeggel segélyezze a czukortermelést.

Ekkor ugyanis a czukor-ipar oly fejlődést mutatott, hogy prémium nélkül a krizist ki nem kerülhette volna. Ez a prémium kezdetben 10, 1898. év óta 18 millió koronában lett megállapitva. Enynyivel segélyezzük tehát a nagytőke egy alakulását, mely éppen csak azért fejlődhetett nagygyá, mert folyton, kezdettől fogva állami támogatásban részesült.

Ez is mutatja, mennyire igazuk van azoknak, kik folyton az ipar természetes fejlesztését hangoztatták, azt a fejlesztést, mely a hazai fogyasztásban birja gyökereit és nem abban a kivitelben, melyet költséges állami támogatással birunk csak fentartani. A feje tetejére állitott iparpolitika az, mely megsarczolja a magyar nép milliót, csak azért, hogy az angol dockmunkás olcsó czukrot és grogot fogyaszthasson.

Igaz, a mennyiben eltörlik a prémiumokat és leszállitják a czukorvámot — habár nem is az Angolország által követelt 5 frankra — czukoriparunk ezt meg fogja sinyleni és mivel a répatermelés révén szoros viszonyban jutott a mezőgazdasággal, gondoskodnunk kell azokról a módokról, a melyek a belfogyasztást emelni képesek. A fogyasztás emelése némikép kárpótolni fogja a gyárakat a csökkenő árukért. Egyebekben pedig a czukoriparnak be kell nyugodni a változhatatlan sorsba. A mezőgazdaság mióta küzködik a válsággal, azért nyugodt lélekkel folytattuk azt a protekcziós politikát az ipar érdekében, mely a mezőgazdaságnak vesztét okozta.

A prémiumok eltörléseért nincs mit busulnunk. Azok a hazai termelés védelmének a politikájába a mai formában nem illenek bele. Igaza van Angliának, mikor a prémiumok eltörlését sürgeti, épen azért, mert ez a nemzeti termelés politikája és igaza van, mikor az osztrák-magyar czukorkartell fejében vámmérséklést követel. Hiszen, hogy többet ne mondjunk, ez a kartell nagy mennyiségü osztrák czukrot dob egyezményszerüleg a magyar fogyasztási piaczra és ez által a magyar czukorgyárakat kényszeriti arra, hogy itthon termelt czukrot olcsón szállitsanak külföldre. Anglia azonban itt a tulzó álláspontot képviseli. A kartelleknek nem vagyunk barátai, de az öt frank vámleszállitásba saját répatermelésünk koczkáztatása nélkül, bele nem mehetünk.

Bármikép is fog végződni ez a czukor-háboru ipari kiviteli politikánk rendszerére halálos csapást mér. Egyszerre megvilágosodott előttünk, hogy rossz uton jártunk.

Mandátumok sorsa.

Három-négy peticzió tárgyalása van már csak hátra a Kurián, a vizsgálatok pedig, a melyeket elrendeltek, serényen folynak szerte az országban. Némelyik vizsgálat már véget is ért s közeledik az ideje annak, hogy a megtámadott mandátumok sorsa felett itéletet mondjon a bíróság. Hogy minő lesz az eredmény, persze, ma még nem lehet tudni. De bizonyos szigor mindenesetre meg fog nyilvánulni a Kuria eljárásában s alig tévedünk, a mikor azt hisszük, hogy legalább *nyolcz-tiz választást megsemmisitenek*. Eddig három befejezett vizsgálat hatalmas aktacsomója érkezett vissza: az *Orley* Kálmán *Valasek* János és *Enyedy* Lukács képviselők mandátuma ellen beadott peticziók. Mind a háromnak *Zachár* Imre kuriai biró az előadója, a ki a vizsgálat eredményéről már a jövő héten referál az I. választási-tanács ülésében, a melyen aztán kitüzik az itélethozásra rendelt nyilvános tárgyalást. Ezekre a tárgyalásokra pedig *április első felében* kerül a sor. Legelőbb a *margittai* választás ügye fog eldőlni, még pedig *alighanem ugy, hogy érvénytelenitik Orley mandátumát*, melyet a volt Kossuth-párti ellenjelöltje *Szathmáry* Mór, az »Egyetértés« főmunkatársa támadott meg.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 1.

Botrány a képviselőházban.

Ma folytatták az uj országháznak a tisztogatását.

Bartha Miklóstól a támadó szerepet átvette *Szederkényi* Nándor, a ki vizsgáló-bizottság kiküldését inditványozta. *Tisza* István gróf nagybátyja, Tisza Lajos gróf emlékét védelmezte Rakovszkyval szemben, azt mondván, hogy egy halottat gyanusitani *utálatos* dolog.

Ez a kifejezés vihart támasztott. Rakovszky ezt kérdezte:

— Talán a bankjában divik ez a hang? Ne igy beszéljen, mert vége már a Tisza-uralomnak!

— Konkrét adatokkal álljon elő! kiáltotta arczából kikelten Tisza István gróf. Allok elébe!

A terem legnagyobb részében nem hallották, de a körülállók hallották, mikor Tisza István gróf azt kiáltotta Rakovszky Istvánnak:

— *Ne szemtelenkedjék itt közbeszólásokkal*!

E jelenetnek folytatása lesz.

Elesen kritizálták még az országházát *Molnár* Jenő, *Pichler* Győző, *Major* Ferencz, védelmezte *Kammerer* előadó és *Széll* miniszterelnök.

Aztán a tételt elfogadták, majd névszerinti szavazás volt azon, hogy a miniszterelnök jelentését elfogadják-e? Persze, elfogadták.

A szavazás után *Tallián* elnök Tisza István grófot a *szemtelen* szóért rendreutasitotta, Rakovszky pedig azt mondta, hogy Tisza Istvánnak, akinek bankja annyi embert tönkretett, nincs joga erkölcsbirónak lenni! Tisza István bocsánatot kért a sértésért, de azt mondta, hogy Rakovszkynak ellene való eljárása *orgyilkoséhoz* hasonló. Néhány kor-

Tavaszi divat tudósitás!

Tisztelettel értesitjük igen tisztelt vevőinket és a n. é. közönséget, hogy **legujabb divatu**

URI- és FIU KALAPOK,
Budapesti és Carlsbadi
kézimunka készitésü czipőink,

FEHÉR és SZINES INGEK,
KESZTYU és NYAKKENDŐ
UJDONSÁGAINK

A TAVASZI IDÉNYRE MÁR MEGÉRKEZTEK!

Figyelmes kiszolgálásról és **szigoru olcsó árakról** biztositva, kérjük becses látogatásukat.

Teljes tisztelettel
FÁBRY TESTVÉREK.

(85) 1—10

Telefon szám 76.

mánypárti zajosan megéljenezte Tisza István grófot.

*

Az uj országházról megindult vita során a mai ülésen elsőnek **Szederkényi** Nándor szólalt fel.

Kötelességük beható vizsgálatot inditani, ne hogy az utókor őket hibáztassa. Azt mondják, hogy a bajokan már nem lehet segiteni. Ez nagy baj lenne, de ő nem hiszi, mert a mai technika már annyira előhaladott, hogy igenis lehet és kell is segiteni. Az az épület a nagyközönség filléreiből épült. Kötelességük tehát hogy ugy intézkedjenek, hogy a nagy közönség ki ne legyen zárva onnan, részt vehessen — mint jogosan megilleti — a parlamenti üléseken. Kötelességük a sajtónak oly helyről gondoskodni, hogy ott nagy munkájának megfelelhessen. Inditványt nyujt be, hogy a tételt ne fogadják el s a felülvizsgálatra a hibák kijavitásainak elrendelésére parlamentáris bizottságot küldjenek ki. (Helyeslés a balon és szélsőbalon).

Tisza Isván védekezése.

Gróf *Tisza* István nem fogadja el a Szederkényi inditványát.

Nessi Pál: Mindjárt gondoltuk!

Tisza: Amióta megindult az épitkezés, a miniszterelnök mindig tett róla jelentést. 1897-ben pedig egy hatalmas részletes jelentésben jelezte már, hogy a kiadás több lesz, mint elő volt irányozva. Attól fogva mai napig nem hallottak nemcsak gyanusitást, de kritikát sem az ellenzékről, csodálja, hogy éppen most egyszerre hozakodnak elő.

(Zaj. Kiáltások a balon és szélsőbalon: Hiszen most van az ideje. Elnök csenget. Hosszas zaj.)

Kubik Béla: Most sült ki!

Tisza: Mi sült ki? Tudtával most semmi sem sült ki.

Rakovszky: Ne sütögessen annyit!

Tisza: Vissza kell utasitanom minden gyanusitásokat, ez nem felel meg a parlament tekintélyének.

(Zajos ellentmondások a balon és szélsőbalon: Eláll! Eláll!)

Az sem áll, hogy a vezetők busás jövedelmet huztak volna. O ismerte az épitési bizottság elnökét, ki *dijtalanul* teljesitette nehéz tisztét, ott volt halálos ágyánál is. Gyanusitásokat élőkre tehetnek, de halottakra tenni *utálatos* dolog. (Eljenzés a jobbon, zaj a néppárton és a szélsőbalon).

Rakovszky válasza.

Rakovszky: Nem érti e műfelháborodást, ő nem Tisza Lajosra, de Steindira czélzott. Az *utálatos* szó a bankjában talán szokásos formula, de itt nem. A mi a többi kifakadásait illeti, azokra nem reflektál, mert nem érdemes. (Helyeslés a szélsőbalon, éljenzés a néppárton.)

Rakovszky (leültében): Ohó! nem félünk már! Vége a Tisza uralomnak!

Molnár csatlakozik Szederkényi javaslatához s ajánlja elfogadását.

Az uj országház hibái.

Pichler Győző: Az uj országháznál nem tartották szem előtt a parlament adminisztrativ oldalát s a mi a fontos, a nyilvánosságot. Sok képviselő, bár régóta van itt, azt sem tudja, hol van a gyorsiroda. Tiltakozik az ellen, hogy a magyar parlamentben a sajtónál a bécsi dolgokat honositsák meg. A sajtónak a legjobb helyet kell adni.

Nessi: Ugy van! Ugy van!

Pichler: Elősorolja a tanácsterem egyébb hibáit, a szabad mozgás teljesen ki van zárva. Csatlakozik ahhoz, mit Bartha mondott, csatlakozik Szederkényi inditványához. Nem teheti hogy teljes elismeréssel ne adózzék a publiczistika egyik diszének, Bartha Miklósnak, ki czikkeiben annyi szeretettel s oly szépen foglalkozott azzal. (Helyeslés a szélsőbalon). Ezután a diszitésekre tér át s a festményeket birálja. Ezekben nem ért teljesen mindenben egyet Barthával.

Bartha Miklós: Válaszol Pichlernek, félreértette őt. A nagy festők nem szoktak pályázni, hanem megszokták bizni őket ennek vagy annak elkészitésével. Es mi történt itt? Azok semmiféle megbizatást nem kaptak. A franczia Pantheonban minden nagynevü franczia müvész kapott munkát.

Végül helyreigazitja Pichler tévedéseit. (Zajos helyeslés.)

Major Ferencz abban látja a legnagyobb hibát, hogy szinte akarattal el van dugva az uj országház. (Ugy van! a néppárton.) Különben igy van a mi országunk fővárosában minden.

Ott az eskütéri hid rendezése, az Andrássy-ut torkolata, a Bazilika stb. Kikel a fővárosnak rendezése ellen, mert ott csak elfusolt középületeket látni. Pártolja Szederkényi inditványát, mert szükség van már egy ellenőrző bizottságra, mely ennek utját állja. (Zajos helyeslés a balon és szélsőbalon.)

Elnök: Kiván még valaki hozzászólani? — Nem!

Kammerer előadó reflektál az elhangzottakra, védelmezi az épitkezést s kéri a tétel elfogadását.

Széll Kálmán ma a is rosszalja, hogy a sajtónak nincs meg tényleg az a helye, mely őt megilleti. A nyilvánossággal sincs meg a kellő közvetlen érintkezés. A tanácsteremben is elösmeri, vannak hibák. E kisebb dolgokon lehet segiteni, ámde a nagyobb hibákon a comissió sem segithet. Ezért nem tartja czélszerünek az inditvány elfogadását.

Elnök: Felteszi a kérdést, megszavazzák-e a tételt.

(A Ház többsége megszavazza. Vészi e közben átjött a néppártra s ott foglalt helyet, természetesen a baloldal ülve maradt. Zichy János gróf és Molnár János nevetve kiáltják: Vészi nem szavazza meg. Szederkényi inditványa fölött névszerinti szavazást kértek, amit az elnök elrendel.)

Szünet.

A vihar kezdete.

Szünet után:

A szünet alatt a folyosón azt beszélik, hogy Tisza István, mikor Rakovszkyval polemiája volt, azt kiáltotta Rakovszkynak: *Ne szemtelenkedjék*. Ezt a kifejezést kevesen hallották, Rakovszky sem, az elnök sem, a gyorsirói jegyzetek azonban arról tanuskodtak, hogy Tisza István a kifejezést tényleg használta.

A szünet után megtörtént a szavazás s az elnök kihirdette, hogy a Ház 68 szótöbbséggel elfogadta a miniszterelnök jelentését, a mi a Szederkényi inditványának elvetését jelentette.

Tisza rendreutasitása.

Tallián elnök bejelentette, hogy miután a gyorsirói jegyzetekből meggyőződött, hogy Tisza István gróf sértő kifejezést használt Rakovszky ellen ezért őt rendre utasitja.

Ujabb összetüzés.

Rakovszky István: Megelégszik az elnöktől kapott elégtétellel és a Ház megitélésére bizza, van-e joga Tisza István grófnak, kinek bankja annyi vagyont és existenciát tönkretett, itt erkölcsbiróul magát feltolni.

A „TISZÁNTÚL" TÁRCZÁJA.

XIII. Leo

huszonötéves pápaságának jubileumára.

Huszonöt éve, hogy Péter hajója,
Árván maradt, nem volt kormányosa:
Nem volt, aki fölkent kezekkel ójja,
Amig körötte vihar harsoga.
Előtte köd, fölötte sürü felleg,
Kényére bizva bőszült elemeknek,
Nyomában áldáz ellen mindenütt, —
S e zord időben nem látott derüt.

De im! a felhők vészjósló homályán
Megnyilt az ég és fényár tört elő;
Lumen de coelo tündöklő sugárán
Reményre lelt a vészben küszködő.
Az Ur leszállt a föld árt fellegekből
S kiválasztott a rettegő seregből
Egy gyönge aggot, s mig villám szakadt,
Kezébe adta a kormányrudat.

Te vagy lelkünk hajójának vezére
Hófürtös agg, galambszivü Leo!
Amerre nézel, béköszönt a béke,
Gyöngy lessz a köny, dallá a siri szó.
Mivé lett volna sok nehéz keservünk,
A száz vihar, mely átvonult felettünk,
Ha bölcs elméd és biztató szavad
Vezérfényt és gyógyitó irt nem ad!

Oh nagy Leo! eléd a földkerekség
Hódolva jön, s magasztal minden ajk;
Neved a népek lantjaikra vették
Trónod felé ezernyi dal sohajt.
Az öt világrész hoz szivén tenéked
Üdvözletet dicsérve, áldva téged;
A szeretet szelid apostolát,
Az árvák és szegények gyámolát!

A nemzeteknek üdvözlő karába'
Mi is köszöntünk: hü magyarjaid.
Tekints, Atyánk, honunk ezer bajára,
Ne vond meg tőle szent áldásaid;
Foglald imádba küzdő, árva néped,
Mely lelkesülten ezt kiáltja néked:
Vegyen körül boldogság, égi fény,
Dicsőséged, jóságod ünnepén!

Bán Aladár.

Éjjel.

Irta: **Deér.**

Éjfél volt. Sürü, fojtó köd ereszkedett alá a városra; lics-pocs volt mindenfelé. Alig járt valaki az utczán; azok is többnyire gyanus, éjjeli alakok, kik igy a homályban néznek kenyér után.

A szerkesztőségből jöttem. Valami nyomasztó, fázós hangulat nehezedett lelkemre, olyan, mintha ez a ködös, nyirkos sötétség ólomsulylyal terpeszkedett volna egész valómra. Féltem hazamenni. Reszkettem az egyedüllétnek még a gondalatától is.

Unott, blázirt gondolatok kóválygotak agyamban. Pedig ugy vágyódtam valami tiszta, illatos légkör után. De hol keressem itt a sötét, ködös fővárosban éjjel, mikor mindenünnen csak bün, piszok, szenny kiált felém.

Fáradt voltam. Nem is a testem, hanem a lelkem volt elcsigázva. És én csak mentem előre, mint az alvajáró, ki nem lát, nem hall semmit. Pedig ujság volt minden, mit láttam, hallottam.

Évek óta először kerültem vissza ebbe a lelketölő, idegbontó nagy városba. Az első éjszakám volt, mit évek után ujra itt éltem át a fővárosban. És ugy féltem, ugy reszkettem már előre ezektől az átvirrasztandó éjszakáktól!

Ugy irigyeltem azokat a boldog embereket, kik gondtalanul, nyugodtan aluszszák át ezeket a hosszu éjszakákat s frissen, erősen ébrednek uj munkára. Milyen boldogság is ez! . . .

. . . Hangokat hallottam. Valahol énekeltek. Egy-egy szakgatott, erőltetett hang oda jutott hozzám, mint egy-egy haldoklónak segélykiáltása. Talán az is volt?

Tudtam, hol énekelnek. Valami kávéházi énekes trupp tartotta előadásait s annak kétes értékü »müvésznői« erőltették az elérhetetlen magas »c«-t.

És én csak mentem, mint megyen a vacsoravesztő a világosság felé.

Beléptem a kávéházba. Sokan voltak. Végig mentem az asztalok közt, keresve egy üres helyet, hol meghuzhattam magam. Egyszerre nevemen szólitottak s én meglepetve fordultam meg. Nagyon megörültem, mikor egy

Tisza István gróf: Bocsánatot kér a Háztól azért a kifejezésért, melyet felindulásában ejtett ki. De nem engedi, hogy Rakovszky ismét gyanusitsa őt, bárki megkárositásával Az ő becsületét ne merje érinteni senki. Az olyan eljárás *orgyilkos eljárás*. Rakovszkyval más téren fogja elintézni ügyét.

Párbaj.

Ülés után *Tisza* István gróf *Andrássy* Gyulával és *Gajáry* Ödönnel provokáltatta *Rakovszky* Istvánt.

Az ügy mindenfelé kinos feltünést keltett.

A kulisszák mögül.

— Fővárosi tudósitónktól. —

Budapest, márcz. 2,

Kiegyezés — husz évre.

Egy cseh lap pattantotta ki azt a hirt hogy *Körber* osztrák miniszterelnök a kiegyezésnek *tiz esztendős cziklusait, husz esztendősre akarja átalakitani.* Az az igyekvése, hogy mi magyarok ezentul Ausztriával ne tiz, hanem husz esztendőnkint szerződjünk a közöseknek nevezett ügyek dolgában.

A mi politikai köreinkben is tudni vélik ezt a dolgot és ugy mondják, hogy *Széll* Kálmánnak is van róla értesülése, persze nem hivatalosan. Az osztrákok az ügy továbbadásában hozzáfüzik még azt is, hogy legfelsőbb helyen sem idegenkednek ettől a gondolattól, sőt ott Körber igyekvését támogatnák is. Ha tehát ez tény és Széllnek onnan föntről valóban jeleznék azt az óhajt, hogy a kiegyezési időtartam a duplájára emeltessék és a kormányelnök ehhez segitő kezét nyujtani vonakodnék, nálunk természetes az az eset állana elő, hogy Széll abba a kényszerhelyzetbe jutna, hogy lemondását kabinetestől benyujtsa.

Német szó a budai várban.

A minap történt, hogy egy vidéki tanár, a ki mellesleg legyen megjegyezve, nem igen szerezte meg a magyar állampolgárságot, a királyi várpalotában járt, hogy magát legfelsőbb kihallgatásra előjegyeztesse. Tájékozatlan lévén a várlakban a bejárónál álló katonaőrhöz fordult, irányitaná utba. A baka a magyar megszólitásra amugy foghegyről imigyen válaszolt:

— *Hier wird nur deutsch gesprochen!*

Ez magyarul annyit jelent, *hogy itt csak németül beszélnek.*

A tanár erre beljebb került és egy frakkos lakájhoz fordult ugyanazzal a kéréssel.

— *Hier wird nur deutsch gesprochen!* felelte a lakáj is.

No de most egy intelligensebb ember, valami hivatalnok féle került a tanár utjába. Ezt is megkérdezte és ez is szájkóként humorosan eldarálta:

— *Hier wird nur deutsch gesprochen!*

A tanár végre is belátta, hogy a budai magyar királyi várlakban a magyar nyelvvel nem boldogul, német szóra fogta a dolgát és bizony ezzel azután hamarosan czélt is ért.

Sára és Rebeka.

A farsang derekán volt. Jótékonyczélu bazárral kapcsolatos mulatság járta egy előkelő lipótvárosi család tágas termeiben.

A pezsgős pavillonban *B.* urasszony, a pénzarisztokráczia egyik beante-ja osztogatta a habzó italt, a jótékonyság nevében jó pénzért.

Most egy s. ellemeskedéséről ismert képviselőnk áll meg a szép asszony boltja előtt és aranypénzét ezekkel a szavakkal nyujtja át:

— *Enyhitse szomjamat, mint bibliai őse, szép Sára!*

Amire *B.*-né nyomban imigyen vág vissza:

— *Ugy látszik, hogy a képviseló ur nem igen járatos a bibliában, mert akkor tudná, hogy a tevékel Rebeka itatta.*

Márcz 2. Kath. Szabad Liczeum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
Márcz. 13. Kath. Szabad Liczeum bőjtiestélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.
Márcz. 16. Kath. Szabad Liczeum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
Ápr. 6. Kath. Szabad Liczeum matinéja a főgimnázium disztermében d e. 11 órakor.
Apr. 19. Kath. Szabad Liczeum zárünnepélye.

Az ipartestület az önálló vámterület mellett.

A nagyváradi ipartestület előljárósága elhatározta, hogy az önálló vámterület érdekében kérvénynyel járul az országgyülés elé s csatlakozásra felhivja az ország többi ipartestületeit is, e kérvénynek benyujtására Nagyvárad város képviselőjét *Barabás* Bélát kérte fel.

Tisztelt Képviselőház!

A nagyváradi ipartestület előljárósága, a magyar kisiparnak évtizedeken át szakadatlanul tartó sülyedése, hova tovább az iparosság elszegényedése főokául az Ausztriával fennálló kereskedelmi és vámszövetséget, illetve a közös vámterületet tartja, ezen meggyőződéséből kifolyólag, a kötelékéhez tartozó iparosok nevében és érdekében, a közös vámterület megszüntetése mellett, az önálló vámterület életbe léptetése s a vámsorompók felállitása iránt a magyar országgyülés elé bátorkodik tisztelteljes kérelmével járulni.

Az 1867-ik évi kiegyezés óta a közös vámterület és vámszerződés mit eredményezett, eredményének mi volt a hatása, azt ugy a törvényhozási faktorok, a magyar sajtó, a kereskedelmi és iparkamarák, az ipartestületi országos nagy gyülések ezer alakban elmondották s kérelmezték a közös vámszerződésnek felmondását, de mindez ideig sikertelenül.

A közös vámterület, illetve szerződés alapján lett Magyarország, Ausztriából, de leginkább Bécsből, ipari czikkekkel, — melyek a magyar készitménynél nem jobbak általában silányabbak — elárasztva, de mert Ausztriában az ipar fejlettebb, nagyobb tőkével rendelkezik, a magyar ipar vele nem versenyezhet, ellenben Ausztria a külfölddel szemben vámsorompó által biztositva van, mindig a magyar iparosság kárára és a bécsieknek hasznára történt.

A hadsereg felszerelési szükségletei vám nélkül szállittatnak Ausztriából.

Magyar jelzés alatt bécsi gyártmány árasztja el az országot, a megrendelés gyüjtések tilalmazására hozott törvények kijátszásával, vám nélkül, szabadon megy az ipari készitmény széjjel Magyarország egész területén.

Ellenben a nyerstermény és állat kivitelt időnként, sokszor tartósan, rendeletek által betiltják, minek következménye, hogy Magyarországon évtizedek óta a buza ára annyira leszo-

---

régi testvér barátomat pillantottam meg, kivel egykor, — mikor még én is itt éltem, — igaz baráti szeretet füzött össze.

Mindkettőnk lelkét egyszerre elfogta a régi baratság, a régi önzetlen szeretet emléke. Alig győzük kielégiteni egymás kiváncsiságát, ezer kérdést intézve egymáshoz a lefolyt évek alatt történtekről.

Beszámoltunk egymásnak mindenről. Éreztem, hogy az a váratlan viszontlátás lassanlassan visszaadta életkedvemet s ujra a régi, vig czimbora lett belőlem.

Ezer apró emléket idéztünk föl a multból s nem is vettük észre, hogy ezalatt ott elül mindenféle ostobaságot hadartak össze a »müvészek s müvésznők«.

Csak olyankor szereztünk tudomást róluk, mikor egyik-másik mosolyogva a tányért nyujtotta elénk egy kis aprópénzért.

Sokkal inkább elfoglalt bennünket a mult, semhogy ráértünk volna a jelennel törődni.

Annál inkább meglepett, mikor barátom egyszerre elhallgatott s minden figyelmét odafordította a »szinpadra« anélkül, hogy legkevésbbé is figyelt volna rám.

Én is szinte akaratlanul odapillantottam s mikor ott azokon az összetákolt deszkákon egy karcsu, szőke, szinte nem is ide illő leányt pillantottam meg, akkor egyszerre mintha megértettem volna mindent.

— Margit, — susogtam szinte öntudatlanul.

Barátom meghallotta. Nem nézett rám. Tekintetét nem vette le arról a szőke leányról, de azért beszélt hozzám, tán álmában, vagy valami titkos, belső ösztön által hajtva.

— Az, ő az, — Margit. A kis trafikos lány. Hiszen ismerted. Ott volt a szivaros boltjuk a körúton. Eleget bóhoskodtunk ott együtt. Csakhogy rám nézve nagyon rosszul végződött a játék. Rabja lettem ennek a kis szőke szirénnek. Szerelmes lettem s az vagyok most is. Futok utánna, mint az árnyék. Hiába. Nem tudom elérni, nem tudom megfogni. Erthetetlen előttem az egész leány . . .

— Hányszor megmondtam már neki, hogy szeretem igazán, önzetlenül. Nem a véremmel, hanem a lelkemmel, a szivemnek minden csepp vérével. Hasztalan, hiába. Meghallgat, — s aztán beszél hozzám nagyon okosan, nagyon józan hangon. Kértem, könyörögtem neki, hogy hagyja itt ezt az életet; legyen a feleségem, megbecsülöm, boldoggá teszem. Hiába! Csak mosolyog olyankor, — a szeme meg megtellik csillogó könnyekkel és aztán elmegy egy vigasztaló, egy megnyugtató szó nélkül. Pedig nem a vére tartja itt ezek között az emberek között. Nem ide való ő. Nagyon becsületes ő ebbe a társaságba. Soha nem kiséri őt senki. Soha le nem ülne senki asztalához, — még hozzám se. Sőt megkért, hogy mihelyt az ő szereplésének vége van, menjek én is. Ne várjam meg őt, nem akarja, hogy együtt lássanak.

— De én azért sokszor megvárom. Nem itt. Ott künn a körut sarkán. Mindig haragudott ilyenkor. Ezt is abba kellett hagynom, mert azzal fenyegetett, hogy ha még egyszer megvárom, hát akkor elmegy, eltünik előlem, hogy soha meg nem találom. Aztán meg reszkető hangon kért, szinte könyörgött, hogy azért ne rehezteljek rá; s igérjem meg neki, hogy esténként elmegyek oda, hol ő játszik s megnézem őt minden este.

— Többet nem mond soha, hiába könyörgik hozzá . . .

— Érthetetlen, megfoghatatlan ez a leány. És én érzem, mint sorvad utánna minden idegem, mint tünik el szivemből cseppenként, lassan minden élet, minden erő . . . Szeretem, igazán szeretem . . .

Szinte nyögve mondta ez utolsó szavakat szegény gyerek. Láttam, hogy mint szántja végig arczát egy könnycsepp. Nem törülte le. Tán észre sem vette.

Nagyon megsajnáltam. Szerettem volna megvigasztalni s valami banális szólásformán törtem a fejem, mikor barátom egyszerre csak fölkelt, kiitta borát s aztán kezet nyujtott.

— Isten veled. Az én órám letelt. Nem maradhatok. Margit végzett, nekem mennem kell.

Az első pillanatban én is vele akartam menni, de aztán eszembe jutott valami. Ott maradtam.

Vártam. Vártam azt az érdekes szőke leányt, ki ugy magához tudta láncolni ezt a szegény gyereket.

Nem sokáig kellett várnom. Odajött hozzám egyenest, még mosolygott is.

— Jó estét, — szólt valami csendesen fájó, szelid hangon. Megismertem mindjárt. Azt

rittatott, hogy alig fedezi a termelési költséget, az állattenyésztés, a kiszállitási tilalmak folytán csökkent, különösen a sertés és juh tenyésztés.

Csudálatos, hogy mindezen csalhatatlan tények és bizonyitékok után vannak, kik a közös vámterület fentartása, esetleg autonom vámtarifa megkötését kivánják, az ország iparosainak határozott megrontására és Ausztria által leendő további kifosztására.

Tisztelt Képviselőház!

Sulyos okok ezek, amelyek a közös vámterület káros hatásait, romboló pusztitását, az iparos osztály tönkre tevését igazolják. Elérkezett az idő, hogy tenni kell a további pusztitás megakadályozása végett valamit, — annyi kisérletek a mennyik évtizedek óta az iparosság megmentésére, bár nagy áldozatokkal tétettek, eredménytelenek voltak, ezek tanuságaiból minden elfogulatlanul biráló beösmerheti, hogy ez idő szerint a fennálló viszonyokhoz alkalmazkodva, meggyőződésünk szerint, egyedüli védelmünket csak a vámsorompók felállitásában találhatjuk meg, melyhez még azon remény is füz, mely egykoron a vasuti zóna tarifa életbe léptetését megelőzte.

Ausztria összes kereskedelmi és iparkamarái, ipartestületi birodalmi képviselői csaknem általánosan azt hangoztatják, sőt követelik, hogy Magyarország és Ausztria között a vámsorompó felállittassék, ha ezen óhajok után birálat alá vesszük a közös vámterület fenállása óta az ország iparosai és ipari viszonyainak megdöbbentő sülyedését, lehetetlen óhajunkat rosszra magyarázni, mert mi éppen azt kérelmezzük Ausztriával szemben, a mit Ausztria mivelünk szemben követel.

A legmélyebb tisztelettel kérjük a magyar országgyülés képviselő házát, hogy a végpusztulás esélyének kitett Magyarország iparosainak válságos helyzetét figyelembe venni, megmentésére az egyedüli eszközt az önálló vámterületet törvénnyé alkotni méltóztassék.

Hódoló hazafias üdvözlet és tisztelettel maradtunk.

Kelt Nagyváradon az ipartestület előljáróságának 1902. évi február hó 20-ik napján tartott üléséből.

Bertsey György ipartestületi elnök. *Jankovich János* ipartestületi jegyző.

A Petőfi ünnepélyről.

Közeledik a szabadság születésének évfordulója. A márcziusi szél fölfrissiti a magyar szivekben a márcziusi szép emlékeket. Ezen emlékek ünneplésére készül ma szerte a hazában különösen az ifjuság, mert ő hozzá illik legjobban a hazafias lelkesedés, mely nemzeti ünneppé avatta márczius 15-ikét.

Szent László városában is megindultak az ünnepi készületek, készül az ifjuság a hazafias szavalatokra, dalokra az összes intézetekben. De legkiválóbb márczius ünnepnek igérkezik a *községi polgári leányiskolé*, melyben *Torday* Grail Erzsi szavaló müvésznő fogja megtartani *Petőfi előadását*.

Hazafias és méltó, hogy a polgári leányiskola Petőfi nevével ünnepel márczius 15-én. A lánglelkü költő nevével, ki »Nemzeti dalá«-val tettre inditotta a márcziusi ifjuságot s ki mint a márcziusi ifjak egyik vezére, márczius 15-én beirta nevét a magyar történetbe. Méltó, hogy a szabadság merész dalnoka uralkodjék ott, hol a szabadság ujjászületésének szentelnek ünnepet.

Valami nagyot, valami kiváló szépet és emlékezetest akart nyujtani a polgári leányiskola növendékeinek és az egész váradi ifjuságnak márczius 15-én, a mikor meghivta *Torday* Grail Erzsit, hogy »Petőfi«-előadást tartson. S a ki mint recitator bejárja a külföldet, hogy megismertesse a magyar irodalom gyöngyeit, márczius idusán ide jön, mint maga irja »örömmel jön ide, hogy lelkesitse a nagyváradi ifjuságot.«

Torday Grail Erzsi előadása iránt nagy érdeklődés nyilvánul a társadalom minden rétegében. A 2 koronás, 1 koronás és 50 filléres jegyekből már is sokat jegyeztek elő, a mi nem csoda, tekintve, hogy az ünnepség magas szellemi élvezetet igér; jövedelmét pedig a szegény tanulókat segélyező »Milleniumi alap« javára forditják. (Jegyek kaphatók a koronautczai iskolahelyiségben és Sebő J. könyvkereskedésében.)

A márczius 15-én d. e ½11 órakor a kereskedelmi csarnok disztermében tartandó ünnepség müsora a következő:

1. Himnusz. Enekli a dalkör *Beleznay* A. vezetése mellett.
2. *Torday Grail* Erzsi szavalata: »Petőfi Sándor költeményeiben.« Elete. Jelleme. Költészete. Leirások. Genreképek.
3. Petőfi dalok. Előadja a *dalkör.*
   A toronyban delet harangoznak . . .
   Fürdik a holdvilág . . .
   Rég elhuzták az esteli harangot . . .
   Söld leveles fehér . . .
4. *Today Grail* Erzsi szavalata.
   Dalok.
   Gyermekversek.
   Szerelmi költemények.
   Hazafias költemények.
5. »Talpra magyar« zenéjét *Beleznay*. Előadja a *dalkör*.
   Járjatok be minden földet.
6. Petőfi sejtelmei. Előadja *Torday Grail* Erzsi.
7. Szózat.

A Biharmegyei és Nagyváradi Nőegylet hangversenye.

Ritkán látható Nagyváradon együtt olyan fényes és elegáns közönség, a minő tegnap a Fekete-Sas disztermében egybegyült. Ugyszólván Nagyvárad egész intelligenciája egybegyült a Nőegylet hangversenyére, melynél fényesebb sikerü alig volt egy-kettő Nagyváradon.

Pompásan volt a müsor összeválogatva s pompásan volt az egész hangverseny előkészitve. Eslitt emlékezünk meg elsősorban arról, a kinek érdeme ugy az erkölcsi, mint az anyagi siker nagy része: özv. báró *Gerliczy* Félixné szül. *Korniss* Lujza grófnőről, az egyesület fáradhatatlan elnöknőjéről, valamint buzgó segitő társáról, özv. *Grunwald* Henrikné urnőről. Az ő lankadatlan buzgalmuknak köszönhető a pompás eredmény.

Különös vonzerőt képezett a két kis *Gerliczy* bárónő, Erzsébet és Margit fellépte. Gerliczy Erzsike bárónőt az igazi magyar zene muzsája csókolta homlokon; a kurtaszoknyás kis leányka nem egy czigányprimást megszégyenitene, olyan magyaros érzéssel és biztos kézzel bánik a vonóval. Meg is ujrázták kétszer s másodszor egy szonátával mutatta be, hogy a klasszikus zenében is otthon van.

---

is gondoltam, hogy én reám vár. Hisz mi már régi ismerősök vagyunk. Ugy-e?

Hamarjában nem tudtam, mit gondoljak? Kacsér-e ez a leány, vagy igaz ez a természetesnek látszó szelidség? Kissé bizonytalan hangon válaszoltam:

— Igaza van, Margit, régóta ismerjük egymást. De azért őszintén szólva, — nem gondoltam arra, hogy idejöjjön hozzám annál kevésbbé, mert ép az előbb hallottam, hogy senki asztalához sem ül.

— Igaza van. *Ezekhez* nem ülnék, de magához igen. Maga itt — akarom hinni — nem azt a szinpadi rövié szoknyás leányt látja bennem, hanem azt a másikat, azt a régi Margitot, ki ott szivarosboltban bóhoskodott magukkal.

— Hát hogy is tudott maga ide jönni? — kérdém mintegy akaratlanul.

A leány egy pillanatra elhallgatott. Láttam, mint vonja be szemeit valami csillogó nedves fátyol. Megbántam, hogy kérdeztem. Megfogtam a kezét, hogy igy beszélhessek hozzá gyöngéd, vigasztaló hangon. De ő lassan kivonta kezét az enyémből s fátyolozott, lassu hangon kezdett beszélni.

— Miért jöttem ide? Minek kérdezte ezt? Hát élnem csak kell. Az anyám, az a jó anyám meghalt. Magam nem folytathattam tovább azt az üzletet. A mi kis pénzem volt, az anyám temetésére forditottam. Nem volt sok választani valóm.

— Idejöttem, hogy élhessek. Nem töröd-tem a világgal, — biztam magamban s erős tudok lenni.

A leány ujra elhallgatott. Látam rajta, hogy ezer emlék szállta meg a lelkét. Én meg csak arra a szegény finra gondoltam, ki az előbb ült itt nálam. Ujra megszállta a szivem a szánalom.

Szinte kérő, esdeklő hangon szóltam oda a leánynak.

— Aztán mondja Margit, miért gyötri, kinozza maga azt a szegény . . .

Nem mondhattam tovább. A leány rám emelte azokat a nagy, beszédes szemeit s ugy szólt hozzám csendes, fájó lemondással.

— Ne mondja tovább. Tudom, mit akart mondani. Láttam, hogy együtt ültek itt. Sejtettem mindjárt, hogy »az« elmondott mindent. Talán azért is jöttem ide. Nem akartam, hogy maga tán rosszat gondoljon felőlem. Igazolni akarom magamat. Őszinte akarok lenni magához. Ugyis már rég kivántam valakit, kihez őszinte tudnék lenni. Szükségem van rá.

. . . Mit mondott az a szegény? Azt hogy szeret, imád; fut utánnam, mint az árnyék, — könyörög, esdekel előttem és én elküldöm, magamtól, mert kegyetlen, mert szivtelen vagyok . . .

— Óh ne higyje ezt! — tette hozzá kérő esdeklő hangon, — ne gondoljon rosszat rólam. Nem volna igaza. Hallgasson rám. Elmondok mindent igazán, hüen, őszintén.

— Régen észrevettem már, hogy az a szegény fiu szeret. Még akkor ott éltem a boltban, s kinálgattam a szivart. Már akkor szeretett. Megmondta. De látja, mit csináltam volna vele?

Ő is szegény volt. Valahol irogatott, mint most is. Miből éltünk volna? Pedig a nyomoruság hamar eloszlatja a szerelmet. Hamar kijózanodunk akkor a szerelmi mámorból, ha üres a gyomrunk.

Valami hidegség félét éreztem ezen szavakra s szinte ridegen szóltam a leányhoz.

— Hát maga csak a szegénységtől félt?

— Nem attól féltem, mondta a leány csillogó szemekkel. Rosszul ismer. Tudom, mi a szegénység, volt módom benne. Mástól féltem. Attól remegtem, hogy akkor elveszitem ezt a jó fiut, — ennek a szerelmét. Féltem, hogy ha az övé leszek, hamar rám un, — előbb megunja a maga nyomoruságát is. — Azt akartam, azt akarom most is, hogy szeressen szeressen mindig, a mig él. Azt akarom, hogy legalább legyen egy, kiről tudjam, hogy nem a vére hajtja hozzám, hanem a szive, a lelke. Azt akarom, hogy ez az egy mindig a régi Margitot lássa bennem, — hogy soha el ne feledjen! És ezt csak igy érhetem el, ha nem leszek az övé, ha hagyom emésztődni, — sóvárogni . . . Csak igy, igy . . .

. . . És igy tudom magamról is, hogy erős tudok lenni; becsületes tudok maradni . . . az akarok maradni . . .

Most már lángolt a leány arcza, villámokat szórt a szeme. Igazán szép volt igy! Most már megtudtam érteni annak a szegény embernek a lelki kinjait. Nem is hagytam szó nélkül.

A következő pont dr. *Váradi* Antalnak, a kiváló költőnek egy verse volt, az ujabban sok port felvert Petőfi-legenda: »*A magyarok Istene*«.

Mielőtt a költeményről szólanánk, ismertessük. Kezdete igen szép: igy szólnak az első sorok:

Még ki se hült a kiontott meleg vér
Szörnyü csatatéreden, ősi Segesvár;
Letarolt ugaron holt-némán megfér
A magyar s az orosz . . . de a varju repes már,
De vijjog az ölyv, kerenget a kánya
Es jön az éj, a halál leánya
S betakarja sötéten a halottakat.

A holdvilág kél. Felhő megszakad.
Kisértetes óra jön. Most üt az éjfél.
Szörnyübb a mező sápadt holdfénynél,
Fehéregyházán kong az óra,
Előknek nyugovóra,
Holtaknak virradóra.

Vérrel csapzott hajával büszkén kél egy,
»Föl, honvéd! föl, utánnam . . . Magyar éledj. . .«
S kivonva szivéből a dárdahegyet
Int a seregeknek: »Előre megyek,
S ti szálltok utánnam . . .« És indul előre
A holdsugarakkal átszőtt levegőbe
S a holt sereg ujra kiséri . . . megyen
Az égre tekintve, átszállva hegyen
Felhőbe vezérli vérmosta hadát
S a holt had kiséri az uj Csabát,
Csak vértelen ajkaikon ha jő ki
Egy ámuló sóhaj: ». . . Petőfi . . . Petőfi. . .«

»Előre, honvéd! . . . ha levertek a földön:
Én holt hadainkat csatára költöm
S megostromolom velök im az eget . . .«
Már ott repül . . . Egy-egy csillag-vár integet,
»Nem azt . . . Nem azt! . . . Tovább . . . Tovább! . .«
Es fölverik a tejut ezüst poharát
S száguldanak a gönczöl rudja felé,
A kaszások aranyja megreng belé.
Megküzd a bikával, mely csillag-habot hányt,
Letiporja rohanva az égi oroszlánt
S betör ifju hadával az égi falon.
Angyalseregek közt van riadalom . . .
Csakugy hullik a csillag, az égi azur
Repedezve sziporkáz, de nem nyugszik addig,
Mig honvéd hadával elér virradtig
A hetedik égbe, hol trónol az Ur . . .

A továbbiakban jön azonban egy merész dolog, melyen alig tud még Váradi büszke Pegazusa sem átugrani. Petőfi az Uristen elé jut, a ki éppen akkor (miért? azt nem tudni) ujabb villámot akart sujtani a magyar nemzetre. Ekkor

Pátőfi csillagos homlokát megrázza
Es az Isten-trónhoz ugrik vakmerőn,
Belekap az Isten fölemelt jobbjába:
»Megállj . . . ne tovább! . . .«

A menny elszörnyed, de az Ur mosolyg s azt mondja:

Legyen *elég*, mert még ledöntenél
Te vakmerő . . .

S végül a költő Petőfihez fordul, hogy legyen védelmezőnk, ha vétkeink miatt az Isten minket sujtani akarna.

A mi a költemény alapgondolatát illeti, az — valljuk meg — a mellett a vallásos érzést bizony sérti. A magyarok Istene ezek szerint nem az Uristen, hanem Petőfi volna mert ő nyujtana felénk védő kart az ég villámai ellen. Annál inkább kell tehát elismeréssel lennünk dr. *Várady* Antal nagy tehetsége iránt, mely ezzel a nehéz és fölötte merész témával is meg akart birkozni. Nem rajta, hanem a témán mult, hogy nem sikerült a feladat teljesen. Pedig hogy ez a tehetség milyen kiváló, azt mutatja a versből fennebb közölt gyönyörü mutatvány; ezt a *tehetséget* ünnepelte a közönség is szünni nem akaró lelkesedéssel, viharos tapsokkal és éljenekkel, mikor a kiváló költő felolvasását befejezte.

A gyönyörüen előadott költemény után *Böszörményi* Géza a Nőegylet nevében ezüst koszorut nyujtott át, mit a költő azzal hálált meg, hogy elszavalta még »*Látogatás*« czimü gyönyörü versét. Természetesen ezzel is viharos tapsokat provokált.

Váradi Antal után *Gerliczy* Margit bárónő lépett fel. A milyen kiváló a kis huga a hegedülésben, olyan ügyes Margit bárónő a zongorázásban. Schumann: »Aufschwung« és Chaminade: »L'enjoleuse« czimü darabjait adta elő, szintén korát messze meghaladó precziziással és zenei mély érzéssel. Es itt emeljünk ki a két bárónőről együttesen valamit: azt, hogy nem ismerik a lámpalázt. Olyan biztosan lépnek a publikum elé, mint egy rutinirozott müvész. Mind a ketten a zene barátait a legszebb reményekre jogositják.

Nehéz feladatba fogtak *Tutsek* Ferenczné és *Krüger* Jenő, mikor a Parasztbecsületből választottak egy duettet előadásra: de a nagy feladatnak meg is tudtak felelni mind a ketten. Tutsekné kitünő szopránja, Krüger Jenő csengő tenorja pompás harmóniában egészitették ki egymást s egészen elragadták a közönséget a gyönyörü duettel, ugy hogy a viharos tapsokra még egy kisebb dalt kellett elénekelniök. A duetteket *Lechner* Berta kisérte zongorán kitünő technikával.

Zene duett következett: *Szmazsenka* Ernő gordonkája és *Blechinger* Lujza zongorajátéka tolmácsolták *Rubinstein* Antal egyik legszebb szonátáját. Szmazsenka Antalról régen tudja a nagyváradi közönség, hogy gordonkázásban valódi müvész s ezen a hangszeren igazán szivhez szóló hangokat tud kicsalni. *Blechinger* Lujza k. a. zongorában méltó partneréül bizonyult Szmazsenka Ernőnek, a mit aztán alkalma volt önállóan, egy *Grill* Ede féle zongoraszonáta előadásával is bebizonyitani.

A tapsok, éljenzések lecsillapulta után *Nagy* Dezső, a kiváló czimbalom-müvész adta elő cserebogár-ábrándját még néhány magyar népdal kiséretében. Nem egyszerüen utolsó pontja, hanem *csattanója* volt ez a hangversenynek. Magyar tüz és magyar szomoruság versengtek czimbalomverői alatt az elsőségért s végre is meghóditották az egész közönséget — a müvész számára.

Megemlitjük végül, hogy a Nőegylet az összes hölgyszereplőket diszes csokorral, Várady Antalt pedig — mint fentebb irtuk — ezüst koszorúval lepte meg.

Ezt a hangversenyt pedig áldva fogják emlegetni — azok a szegények, kiknek épitendő menházára szánták a tiszta jövedelmet.

— De hát akkor miért engedi, hogy mindennap lássa itt magát. Miért nem szökik előle, messze, messze, hogy soha ne látnák egymást . . .

— Nem lehet az, mondta szomoru mosolylyal a leány. Nem tudnék ugy élni, hogy ne lássam, hogy ő ne lásson. Azért is jöttem ide pénzért mutogatni magam mert tudtam, hogy igy mindennap láthatom, . . . mert ő el jön, el kell neki jönnie . . .

— De miért akarja maga látni — kérdeztem megütközve. Tán gyönyörködni akar kinjában?

— Nem azért, — suttogta szenvedélyesen a leány, — oh nem azért.

— Hát miért? — kérdeztem kiváncsian.

— Mert nagyon szeretem . . . nyögte a leány s egy könyet törölt ki szeméből.

Megremegett a lelkem erre a szóra, Nem tudtam, mit gondoljak? De nem is engedett a leány sokáig gondolkozni. Felkelt s valami nagyon szomoru hangon szólt.

— En megyek. Késő van már. Aztán tudja, . . . ilyenkor még varrni szoktam otthon, mert élnem csak kell, s a mit itt keresek, az semmi . . . de becsületes akarok maradni . . .

Ugy csillogtak a szemei, mikor ezt monta. Es én ugy megsajnáltam a leányt . . . Magam sem tudom már, hogy történt, lassan, óvatosan elővettem a tárczám, s a mi pénzem volt, odaadtam a leánynak. Az megütközve nézett rám. Kezdtem már bánni a dolgot. De aztán hirtelen elrejtette a pénzt s szomoru mosolylyal mondta:

— Magától igen, — hisz maga ismer . . .

Aztán elment. En is fizettem s utána mentem. Nem néztem merre megy, — csak mentem telve fájó érzéssel, keserü hangulattal . . .

Csak akkor rezzentem össze, mikor hangokat hallottam. Fölpillantottam. Nem messze tőlem egy lámpaoszlopnál állt az én szegény barátom s mellette — — Margit.

Megálltám. Tudtam, hogy ők nem láthatnak s én hallhatom minden szavukat . . .

— Sikerült? — hallatszott barátom hangja.

— Pompásan . . . nevetett a leány — beleugrott, — ide adta minden pénzét. Nesze olvasd meg!

Hallottam, a mint egyenként olvasta a pénzt. Aztán felkaczagott olyan bántó, rekedtes hangon.

— Ha . . . ha . . . ha . . . a balek, — bolond! . . Hiába, nincs párja az én ártatlan szőke tubiczámnak . . . De lesz is ám ma vacsora . . . finom . . . kitünő vacsora . . .

Aztán elmentek. Hallottam még egyideig, mint kopog lépteik alatt a sáros, locskos aszfalt. . . .

. . . És nekem meg ugy fájt valami itt a szivem táján. Magam sem tudom, mi? Mintha elvesztettem volna valamit . . . a mi olyan kedves, drága volt előttem? . . . Ki tudja, mit? Csak azt éreztem, hogy ugy félek, ugy reszketek már előre ezektől az átvirrasztandó, hosszu éjszakáktól . . .

———

UJDONSAGOK

—

A Gerliczy baronessek a Kath. Kör matinéján.

Meglepetést készitett a Katholikus Kör Nagyvárad közönségének. Tegnap a Nőegylet hangversenyén két bájos ifju müvésznőt volt alkalmuk hallani a jelenvoltaknak: *Gerliczy* Erzsike és Margit bárónőket, a kik igazán meglepték a hallgatóságot azzal a bámulatos müvészettel, melyet produkáltak. A Katholikus Kör vezetőségének sikerült a bárónőket még egy nyilvános fellépésre megnyerni, a mely fellépést egész matinévá bővitettek ki. A matinét, mint a kör idei felolvasó üléseit általában, a *főgimnázium* disztermében tartják meg ma *d. e. 11 órakor*. Müsora a következő:

1. *Mendelsohn*: »Kápolnában.« Eneklik az Orsolya-zárda tanitóképezdéjének növendékei.

2. a) *Blah*: »Largo ma non troppo.«
b) *Blah*: »Moto perpetno.« Zongorakiséret mellett hegedün előadja *Gerliczy* Erzsike bárónő.

3. »Az üdvözitő kereszthaláláról.« Irta és felolvassa dr. *Lindenberger* János.

4. »Az éghez.« Duett, éneklik *Sall* Mária és *Végh* Irén.

5. *Beethoven*: »Sonate pathétique.« Zongorán előadja *Gerliczy* Margit bárónő.

6. *Grell* János: »Isten, nagy kegyed . . .« Eneklik az Orsolya-zárda tanitónőképezdéjének növendékei.

—

A pápa jubileuma.

Ma városunk s az egész egyházmegye összes templomaiban ünnepélyes nagymisét tartanak pápa ő szentsége jubileuma alkalmából. Ma lett 92 éves a katholikus egyház látható feje, a szentatya és holnap lesz koronázásának 24-ik évfordulója.

Ezen alkalomból a két protestáns állam is, Németország és Anglia külön követtel képviseltetik magokat a sz. Atyánál. Királyunk sajátkezü levelet küld neki Széchen nagykövet utján, s egész világ katholikusainak imája száll fel sz. Péter oltára elől az Urhoz a pápa jólétéért. Az egész nagy világon egyszerre egy czélra fognak felajánltatni a sz. misék s a hivek lelke bizonyára megérzi a nagy világegyház egyetemes erejét, midőn mint egy szem a lánczban, a mi egyházmegyénk hivő serege is egy hitben, egy lélekkel küldi imáját főpapjának boldogságáért az Ur elé.

Az ünnepi misék szokott időben lesznek megtartva s a mise után Jézus Szive litániáját imádkozzák el a pápáért.

TAJÉKOZTATÓ.

Márcz. 2. Az iparos kör közgyülése.
Márczius 3. Közigazgatási ülés a vármegyén.
Márczius 6. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése.
Márczius 6. A »Biharmegyei korona takarék- és hitelszövetkezet közgyülése, d. u. 4 órakor.
Márcz. 8. Az izr. nőegylet hangversenye.
Márczius 11. A »Nagyváradi Gőzmozdonyu Közuti Vasut« közgyülése d. u. 3 órakor.
Márczius 13. Városi közgyülés.
Mércztus 15. Pályázatok beadásának határideje a városi hivatalokra.
Márczius 19. Megyegyülés.
Márcz. 20. Városi tisztujitás.
Márcz. 22—26. Sorozás Nagyváradon.

* **A király adománya.** O felsége a Lukács György főispán és gróf Almássy Dénes elnöksége alatt Gyulán alakult »József főherczeg sanatorium egyesület«-nek 10.000 koronát adományozott az Alföldön szegénysorsu tüdőbetegek részére létesitendő sanatorium alapja javára.

* **Az »Otthon« alapszabályai.** Az oly szerencsés auspiciumok között megnyilt és szép jövőre hivatott tisztviselői »Otthon«, mely mindjárt pályafutása első évében egy fényesen sikerült mulatsággal igtatta be magát városunk legelső testületei közzé, eddig csak ideiglenes szervezet mellett folytatta működését. A tegnapi napon leérkezett a belügyminiszter határozata az egylet alapszabályai tárgyában, melylyel azokat jóváhagyja. Csupán ezen kikötést teszi a jóváhagyási záradékában: »a tagdijak felemelését vagy leszállitását kimondó esetleges közgyülési határozatok is alapszabálymódositást képezvén, jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszterhez felterjesztendők.« Az alapszabályok egyik példánya a miniszteri rendelet értelmében a városi levéltárban is elhelyeztetik.

* **Készül az uj városháza.** A kivételesen enyhe telet, mely tultett sok igazi tavaszon, a városháza épitői nem használták fel arra, hogy korábban fogjanak hozzá a nagy munkához. Csak most, mikor már igazán tavaszodik s elérkezett a jó munkaidő, állitották fel az állványokat a kiásott alapok körül. Pár nap óta ott hemzseg téhát a sok munkás és kőmüves ember a városháza üres telkén, hogy megvesse alapját a város palotájának. Az alapozási munkálatoknak állandóan sok nézője akad.

* **A varasdi àtirat.** Ez a hivatalos irat, mely a napokban jött Nagyvárad városához, nem tartalmaz semmi különöset. Nem is a tartalmánál fogva ismeretes, hanem az alakja miatt és pedig szomoruan nevezetes, amennyiben németül van fogalmazva. Ugy látszik, hogy már nemcsak az osztrák hatóságok fumigálják önállóságunkat, s a magyar állameszmét, hanem a Magyarországhoz területileg hozzácsatolt társországok hatóságai is. Az esetet még gyülöletesebbé teszi az, hogy a német kulturnyelvén érintkező varasdi magisztrátus még kérelemmel fordul a városhoz, a tisztviselők fizetési táblázatát és a városi szervezeti szabályzatot kérvén. A dolog magyarázata valószinüleg abban rejlik, hogy Varasd »Freistadt« polgármestere »kais. und. königl. Rath«, tehát loyalitásáról akar bizonyságot tenni. Jó volna egy kis közjogi leczkében részesiteni tanácsos uramat.

* **Temetés.** Nagy részvéttel helyezték tegnap örök nyugalomra a korán elhunyt kedves fiucskát, *Heringh* Pistikét. Ott állitották fel a ravatalt, a hol az őszszel még vidáman játszadozott, kedvencz kis kertje mellett. A koporsót körülállták a család nagyszámu rokonai, jó ismerősei, tisztelői, hogy egy utolsó üdvözletet mondjanak a kicsi koporsónak, melybe oly nagy remények zárattak le örökre, A temetést dr. *Vucskics* Gyula plebános végezte s a beszentelés után a központi temetőbe helyezték örök nyugalomra a kis halottat.

A koporsót elboritó koszorukon a következő feliratok voltak olvashatók:

Felejthetetlen Pistikának — Bánatos apád, anyád és testvéreid.

Szeretett Pistikának — Feri apa, Teréz mama és Nina néni.

Szeretetük jeléül — Nyiry György és családja.

Kedves Pistikának — A Kovalszky-család:

Felejthetetlen Pistikának — Béla, Ilus és Erzsike.

Velner Alajos — volt kedves tanitványának.

Szeretett Pistikának — a Papp-család.

Angyalok királynéja, fogadd oltalmadba.

Utolsó üdvözletül a jó Pistikának.

Pistikának — a Csánky-család.

Kedves kis Oistikának — Harmathy bácsi asyvéivel.

Dr. Altmann és családja — Szeretett Pistikának.

És még számosan küldtek koszorút szallag nélkül.

A temetésen ott voltak: az Echerolles-család, Hlatky-család, Huzella Gyula, Sarkady Tihamér, Rotthmann Jakab, Weisz Gyula, Papp Imre és még számosan.

A diszes temetést Weiszlovits Adolf és fia czég rendezte a szokott pontossággal.

* **Felolvasás a jogászegyletben.** A nagyváradi jogászegylet tegnap d. u. 5 órakor felolvasó ülést tartott a kir. törvényszéken. *Kepes* L. Miklós kir. törvényszéki biró olvasott fel egy igen érdekes és képzett jogászra vallő értekezést a törvénytelen gyermekeknek jogállásáról. A szépszámu hallgatóság éiénk figyelemmel kisérte a felolvasást s közben igen érdekes jogi viták és eszmecserék folytak le.

Jelenvoltak a következők: Ritoók Zsigmond, Medvigy Mihály, Nagy Ferencz, Bary József, Dr. Plopu György. Urbán Antal, Dr. Imrik Péter, Dr. Nagy Ernő, Dr. Magyary Géza, Dr. Agoston Péter, Velyáczky Gyula, Böhm Jenő, Nizsalovszky Endre, Dr. Thury Endre, Domokos István, Karakas Albert, Kenéz Sándor, Mészáros Aladár, Themleitner Gyula, Medvigy István, Maróczy János, Dr. Poynár Sándor, Dr. Várady Zsigmond, Dr. Váradi Odön, Dr. Lovászi Gyula, Gyenge Béla, Jakab Mihály, Pallay Lajos, Szévolt János, Benkő Ernő, Dr. Thury László, Dr. Barha Dezső, Dr. Rosenthál Mór, Dr. Szabó György, Dr. Kripka Henrik, Dr. Szolnok Jenő.

* **A szerb nép örömnapját** hirdeti a kormányhoz közel álló »Vecsernye Novoszti« belgrádi lap, mely tegnapi számában ezeket irja:

»A legujabb jelentések szerint a szerb királyságra még ez év folyamán egy öröm nap fog virradni, amely különböző hiresztelés knek és hazugságoknak fog véget vetni, amelyről azonban diszkréczióból nem nyilatkozhatunk részletesebben.

Hogy ez az öröm nap mi lenne, ha lenne, fölösleges ideirni.

* **Oculi.** A mult vasárnap volt Reminiscere nap, a vadászok nyelvén a szalonkák vasárnapja, a mely előkészület erre a nevezetes és vadászok előtt legkedvesebb alkalomra. Ma Oculi, a tulajdonképpeni szalonkavadászat kezdete. Erről szól a következő régi vers:

Reminiscere = Putze die Gewehre,
Oculi = Da kommen Sie.
Lastare = Dies' ist die Wahre,
Judica = Sie sind noch immer da.
Palmarum = Trallarum,

Milyen gyönyörüség a vadászoknak csendes tavaszi alkonyatkor meghuzódni a rügyező vágás bokrai közt, mialatt az erdő nappali élete lassankint elcsöndesül, meglesni a fák felett elsuhanó szalonkákat s biztos szemmel és kézzel ledurrantani néhányat.

* **Tréfás alapitvány.** Még 1894-ben történt, hogy valaki inkognitóban 5 frtot küldött be a »Nagyvárad«-hoz egy Nagyváradon létesitendő «*Bolondok háza*« javára. Az ismeretlen alapitónak korántsem lehetett valami humánus czélja ezen adakozással, csak gunyból vetette fel az eszmét, mint aktuálist abból az alkalomból, hogy a főrendiház első izben leszavazta a polgári házasságot. Ez a czélzat abból is beigazolást nyert, hogy a tanács végzés utján szólitotta fel az 5 frtos alapitvány szerzőjét nyilatkzék arra nézve, hogy tovább is ezen a czimen akarja-e ezt az összeget kezeltetni, az ösmeretlen humanista azonban a kifüggesztési határidő alatt sem lépett ki az ismeretlenség homályából és igy ezen összeg most már az árvaházi alaphoz fog csatoltatni. Az ötletnek tehát, ha más irányban, de mégis nyoma marad.

* **Emelik az adót.** Az adókivetések most vannak folyamatban. Az I. és II. osztályu egyenes adók lajstroma már közszemlén van. A kivetés nagy megütközést keltett, mert az adóprés ezuttal is kegyetlenül működött. Igen sok adózónak, daczára, hogy a megélhetési viszonyok mind rosszabbak, jelentékeny összeggel emelték az adóját. A kereseti adónál valószinüleg szintén követik ezt az elvet s akkor még jobban megnehezitik a kereskedők és iparosok megélhetését. Fináncznyelven azonban nem adóemelésről, hanem »arányositás«-ról van csupán szó.

* **Megunta az életét.** *Benkő* Teréz kőbányai születésü 21 éves nő, tegnap reggel Nagypiacztéri szállásán marólugott ivott. A sulyos belső sérüléseket szenvedett nőt, eszméletlen állapotban szállitották a Biharmegyei közkórházba. Tettének oka folytonos betegeskedés.

* **Vigyázatlanságának áldozata.** *Szandia* Hermina 22 éves cselédleány, dr. *Erller* Mór középutczai lakásán tegnap este az olvasztott padlólakkot a tüzhelyre ejtette. A lakk spiritusz alkatrésze lobbot vetett s a robbanás következtében a leány melle, háta és mindkét karja teljesen összeégett. A sulyos égési sebek okozta fájdalomtól eszméletét vesztett leányt a közkórházba szállitották. Sebei életveszélyesek.

* **Megfelebbezett közgyülési határozat.** A legutóbbi városi közgyülésen heves tárgyalásra adott okot és nagy hullámokat vetett az Ujvároson *Szokoly* Tamás lemondása folytán megüresedett városi képviselői állás betöltésének kérdése. A törvényhatóság izgatott vita után kis többséggel elfogadta a tanács javaslatát, mely szerint daczára az eddigi ellentétes precedenseknek, csak novemberben ejtessék meg az üres helyre a választás. Többen legott kijelentették, hogy ezt a határozatot megfellebbezik. A felebbezés tegnap be is adatott a tanácshoz, mely hivatalból a bel-

ügyminiszterhez terjeszti ezt fel. A fellebbezést *Halász* Lajos nyujtotta be, melyben meggyőző érveléssel mutatja ki a határozat sérelmes voltát.

* **Egy botrány utójátéka.** Még élénk emlékezetében van a közönségnek az a botrányos inczidens, a melyet a budapesti tudományegyetem jogi karának volt hallgatója, *Bischitz* Endre idézett elő egy vizsgálat alkalmával a vizsgáló-bizottságban résztvett tanárokkal szemben tanusitott illetlen magaviseletével. Mint annak idején megirtuk, az egyetemi tanács a magáról megfeledkezett joghallgató méltó büntetéséképen azt javasolta a kultuszminiszternek, hogy tiltsa ki Bischitzet az összes magyar egyetemekről és főiskolákról. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter most *végleges*en dönt ött a joghallgató elutasitása ügyében: Mint a »Budapesti Közlöny« mai száma közli, a kultuszminiszter elfogadta az egyetemi tanács javaslatát és *Bischitz* Bandi Endrét, a ki különben most Berlinben folytatja jogi tanulmányait, az összes magyar egyetemekről és főiskolákról elutasitotta a tanári kar egyes tagjaival szemben tanusitott tiszteletlen és botrányos magaviselete miatt.

* **Találtatott** egy női zsebóra. Igazolt tulajdonosa átveheti *Mendelényi* Béla rendőrfogalmazónál.

x **Pártos Arnold** czég Nagyvárad, Bémer-tér czipő kalap és uri divat üzletében minden e szakmába vágó czikkeket *legolcsóbban* vásárolhat a t. vevő közönség. — *Báli czipők* és *Báli divatáruk* nagy választékban. 45.

x **Uj gyógyszertár.** A város legszebb helyén a Bémer-téren a legmagasabb izlést is kielégitően berendezett »Kigyóhoz« czimzett gyógyszertár a napokban nyilik meg.

Tulajdonosa ***Marschalkó*** Leo valóban nagy áldozatot hozott, amidőn Olaszi városrész diszére uj gyógyszertárát fővárosi stilben megleplő elegancziával rendezte be s előkelő közönségünk szivesen adózhat a város legszebb helyén levő uj gyógyszertárnak.

TANUGY.

Meghivó. *A nagyváradi községi tanitók segélyegylete* 1902. márczius 8-án d. u. 4 órakor a Tanitók Köre helyiségében közgyülést tart, melyre a tagokat ez uton is meghivja *Rés Mihály*, elnök.

SZINHAZ.

HETI MÜSOR.

Vasárnap d. u.: Sárga csikó, Eleméry Klárika felléptével, este: Csepürágók, Lányi Edit búcsu fellépte.
Hétfő: A dada (itt először.)
Kedd: A dada.
Szerda: A sabin nők elrablása.
Csütörtök: Faust (Burrián felléptével.)
Péntek: Lotti ezredesei (itt először.)
Szombat: Lotti ezredesei.
Vasárnap: Lotti ezredesei.

Burrián Károly vendégszereplése. *Burrián* Károly, az Operaház hőstenorista művésze, márczius 6-án, csütörtökön este vendégszerepel a Szigligeti szinházban Faustot énekli. A multkor elmaradt Burrian-előadás visszaváltott jegyeit mától kezdve árusitják a szinházi pénztárban.

„A dämon" czimü regényes operettéből, melynek *Várady* Aladár társulati karnagy a szerzője, a próbák már megkezdődtek. A darabban kitünő szerephez jutottak: Amon Margit, Pintér, Nyárai, Krasznay, Bérczi, Füredi, kik a személyzettel együtt nagy ambitióval készülnek a távozó kolléga ez ujabb operettjére.

A dada premierje. Hétfőn este igazi művészi esemény vár a nagyváradi publikumra. *Bródy* Sándor szenzácziós erkölcsrajzát mutatják be a Szigligeti szinházban. Az előadás a darabhoz méltónak igérkezik, P. Szép Olga, Somogyiné, Benkő Jolán, Pataki, Bognár, Szarvasi stb. minden ambiciójukkal készülnek a bemutatóra. Bródy Sándor, a darab illusztris szerzője, tegnap ujólag tudatta, hogy a bemutatóra lehetőleg Nagyváradra jön.

Vasárnapi előadások. Ma, Vasárnap este bucsuzik a nagyváradi szintársulat kedvelt, népszerü szubrett énekesnője, *Lányi* Edith, aki a Magyar szinházhoz szerződött el. Lányi Edith a szenzácziós sikerü »Csepürágók«-ban lép föl utoljára. A vasárnapi délutáni előadás nem kisebb érdekességü: *Eleméry* Klárika lép föl a »Sárga csikó« népszinmüben, melynek Bakaj Erzsikéje neki olyan nagy sikert hozott

Lotti ezredesei. Ez a nagysikerü ujdonság, amely Budapesten megszakitás nélkül közeledik az 50-ik előadáshoz, lesz a legközelebbi operett ujdonsága a Szigligeti-szinháznak.

E kaczagtató ujdonságból naponta folynak a próbák s előre megjósoljuk, hogy valószinüleg Nagyváradon is megfogja találni óriási hatását. Lotti szerepét Amon Margit, szinházunk kitünő szubrettje játsza. Kivüle Benkő, Pintér, Bérczi, Füredi, Krasznay, Bognár stb. játszanak még a darabban.

Szigligeti-Szinház.

Folyószám 155. Idénybérlet 144.

Ma, vasárnap, 1902. márczius 2-án
délután 3 órakor, fél helyárakkal
Eleméry Klárika felléptével
A SÁRGA CSIKÓ.
Népszinmü.
este 7 órakor, rendes helyárakkal
Csepürágók.
Operett.

SZEMELYEK:

Malicorne, czirkuszigazgató	—	Bognár János
Adelaida, neje — —	—	Benkő Jolán
Susanne, kötéltánczosnő	—	Székely Irén
Boisfleuri, bohócz — —	—	Nyárai Antal
Pingouin — — —	—	Pintér Imre
Marion, menyasszonya —	—	Lányi Edith
Langeac hadnagy — —	—	Perényi József
Valangoujou — — —	—	Krasznay Andor
Freddi, lovászgyerek —	—	Kulinyi M.

HELYARAK: Nagypáholy **7** frt. Földszinti és első emeleti páholy **6** frt. Másodemeleti páholy **4** forint. Zsölye **1** frt **50** kr. Körszék **1** frt **20** kr., Támlászék **1** frt. Erkélyülés 1-ső sor **60** kr., közép 2-ik sor **50** kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor **40** kr. II. emeleti zártszék **30** kr. Földszinti állóhely **50** kr., Diák és katonajegy a földszintre **30** kr. Karzati állóhely **20** kr. Egy szinlap **10** kr.

Kezdete 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap hétfőn, márczius 3-án
A dada.
Bródy Sándor nagyhatásu erkölcs rajza.

TAVIRATOK.

Szerencsés számok.

Budapest, márcz. 1. (Saj. tud. táv.) A magyar vöröskereszt sorsjegyek mai huzásán 4000 koronát nyert a 2603: 62; 2000 koronát 6643: 24; 100 koronát 1046: 11 és 6638: 36.

Husz ezer koronás sikkasztás.

Budapest, márcz. 1. (Saj. tud. táv.) *Simon* Abelnek Makó város közpénztárnokának sikkasztására, melyet már régen gyanitottak a mai nap jöttek reá. A földbérösszegekkel nem tudot elszámolni. Az eddigi kár *20000* korona.

Lavina által eltemetett vágóhid.

Budapest, márcz. 1. (Saj. tud. táv.) Mint New-Yorkból jelentik, a *Tellnride Coloradónál* lecsuszamló lavina egy hegyszakadékba temette a *Liberty* bányák vágóhidját. Az összes mellék épületek romba dőltek. A bendolgozó munkások közül egyetlen egy sem menekült meg. A romhalmaz alól eddig 39 ember holttestét szabaditották ki. A mentésnél ujabb lavina zuhant alá és 40 embert temetett el a mentők közül, kiknek megmentéséről ez idő szerint szó sem lehet.

A búr szabadságharcz.

London, márczius 1. Az alsóház tegnapi ülésének végén Brodrik hadügyminiszter felolvasta Kitchener-nek egy táviratát, a mely a Klerksdorpnál megtámadott angol podgyászkiséret veszteségeiről szól és hozzátette, hogy angol részen körülbelül 125 ember esett el.

London, márczius 1. A Reuter-ügynökség Marrysmithból tegnapi kelettel még a következő részleteket jelenti a 600 búr megadásáról, a melyről Brodrick tegnap jelentést tett: Az angol hadmüveletek, a melyek több napig tartottak, Vredétől Harrysmit felé irányultak. Csütörtökön a brit csapatok kényszeritették a búrokat, hogy visszavonuljanak a Vál folyóhoz, a hol végkép beszoritották. Rawlinson ezredes egy órai fegyverszünetet adott az ellenségnek, hogy a megadásról tanácskozhassék. A búrok, a kik 6—700-an voltak, a megadás mellett határoztak. A búroknak a harcz alatt szenvedett vesztesége ismeretlen, de jelentékenynek tartják. A foglyok ma délután ideérkeztek.

London, márczius 1. A Standard ma egy fokvárosi levelet közöl, a melyből kitünik, hogy az odavaló németek február 10-iki gyülése, a melyet azért hivtak össze, hogy a brit csapatok ellen Európában elhangzott vádak ellen tiltakozzék, nagyon viharosan folyt le. Az előterjesztett határozati javaslatot csak 72 résztvevő helyeselte 300 pedig ellene szavazott. (T. M. I.)

KOZGAZDASAG.

A Nagyváradi Takarékpénztár közgyülése.

A Nagyváradi Takarékpénztár ma tartotta rendes évi közgyülését *Sal* Ferencz elnöklése alatt, az intézet tanácstermében. A gyülésen jelen volt:

Hoványi Géza dr. vezérigazgató, Hlatky Endre, Sebestyén Lajos, Lévay Zsigmond, Hanzely István, Lakatos Antal, Huzella Gyula, Pallay Lajos, Lopusnyi Gyula, Böszörményi Géza, Des Echerolles Kruspér Gilbert, Gyöngyössy István, Hegedüs Géza, Baróthy Akos dr., Hoványi Gyula dr., Keller József, Papp János, Bozóky Alajos dr., Stocker József dr., Kovács Béla, Fényes Manó, Petry Gyula, Márkus László dr., Konrád Márk dr., Ficzek Lajos, Schweiger Ede dr., id. Kaczián Károly, Hoffmann Henrik, Zathureczky Albert, Sternberg Lázár, Kornstein Lajos dr.

Sal Ferencz elnök miután üdvözölve a megjelent részvényeseket s konstatálja, hogy 56 részvény van letéve s 32 részvényes jelent meg 126 részvény képviseletében, az ülést megnyitotta, majd felkérte a vezérigazgatót az igazgatósági jelentés előterjesztésére.

Az igazgatóság jelentése.

Hoványi Géza dr. vezérigazgató élénk figyelemben olvasta föl ezután az intézet jelentését az elmult évről.

Az érdekes jelentés egész terjedelmében a következő:

Tisztelt közgyülés!

Az elmult 1901-ik — intézetünk 55-ik — üzletévéről jelentésünket a következőkben terjesztjük elő:

Az előző évi jelentéseinkben vázolt közgazdasági viszonyok javulása nem következett be az elmult évben sem, sőt ugy a mezőgazdasági, mint ipari- és kereskedelmi ügyletekben a pangás még fokozottabb mérvben jelentkezett. És ha ennek daczára 18246 kor. 69 fillérrel kedvezőbb a tiszta üzleteredmény az előző évinél, ez a pénzviszonyok terén beállott némi javulásnak köszönhető, mert az elmult évben a pénzszükségletet pénzbőség váltotta fel, ami reményt nyujt a közgazdasági viszonyok jobbra fordulására.

Kedvezőtlenül befolyásolta a mult évi üzleteredményét a fentebb vázolt közgazdasági viszonyok eredményeként jelentkező alacsony árfolyama az értékpapiroknak, melynek következménye, hogy tartalék alapunkat az elmult évről nem gyarapithattuk, sőt az e czimen jelentkező árfolyam veszteségeket is tartalék alapunk igénybe vétele nélkül csak ugy számolhattuk el hogy az elmult évben az elévült betételek czimén jelentkező nyereséget a tartalék alaphoz való csatolás helyett e czélra használtuk fel. Tekintettel azon körülményre, hogy a tartalékalap az alapszabályokban meghatározott összeget a korábbi években eszközölt nagymérvü gyarapitás folytán jóval meghaladta, másrészről pedig mivel teljesen jogosult azon föltevésünk, hogy az árfolyam különbözet czimén jelentkező veszteség nem tényleges; és igy annak nagyrésze a közel jövőben már megtérül: kérjük felosztási tervezetünk ide vonatkozó részét efogadni.

Üzletágaink mult évi forgalmát feltüntető változásokat a következőkben van szerencsénk előterjeszteni:

Forgalmi kimutatás.

Pénzkészlet január 1-én 170.907 korona 64 fillér. Bevételek az év folyamán 23,574.261 kor. 49 fillér. = 23.745.169 korona 13 fill. Kiadatott az év folyamán 23.570.078 kor. 52 fill. = 174.290 kor. 61 fill.

Betétek: Allag 1901. jan. 1-én 11.978.258 kor. 07 fill. Betétek az év folyamán 4,694.791 korona 54 fillér. = 16,673.049 korona 61 fill. Visszafizettetett az év folyamán 5,090.533 korona 17 fillér. Maradvány 11,532 516 kor. 44 fillér.

Váltók: Allag 1901. január 1-én 3,313,654 korona 43 fillér. Leszámittatott az év folyamán 8,756.648 kor. 41 fillér = 12,070.302 korona 89 fillér. Visszafizettetett az év folyamán 8,969.620 korona 63 fillér. Maradvány 3,109.682 kor. 26 fill.

Jelzálog-kölcsön: Allag 1901. január 1-en 5,150.776 korona 72 fillér. Kiadatott az évfolyamán 452.715 korona 19 fillér. = 5,003.491 kor. 91 fill. Befolyt az évfolyamán 343.813 korona 70 fillér. Maradvány 5,259.678 korona 21 fillér.

Előleg kölcsön: Allag 1901. január 1-én 32.257 korona 87 fillér. Kiadatott az évfolyamán 6182 korona 36 fillér. = 38.440 kor. 23 fill. Befolyt az évfolyamán 6972 kor. Maradvány 31.468 kor 23 fill.

Kézizálog-kölcsön: Allag 1901. jan. 1-én 3491 korona. Befolyt az évfolyamán 807 korona 87 fillér. Maradvány 3683 korona 13 fillér.

Előlegezés folyó számlán: Allag 1901. jan. 1-én 3,927.688 kor 40 fill. Kiadatott az évfolyamán 2,955 332 kor. 80 fill. = 6,883.021 korona 20 fill. Befolyt az évfolyamán 3,135.892 korona 08 fillér. Maradvány 3,747.129 korona 12 fillér.

Osszforgalom: 90,391.923 kor. 28 fill.

Bejelentjük, hogy jelzálogkölcsöneink biztositása czéljából több kisebb váradi házat voltunk kénytelenek megvásárolni. Bizton reméljük, hogy rövid idő alatt sikerülni fog ezen ingatlanainkat veszteség nélkül értékesiteni.

Szomoru kötelességet teljesitünk, midőn bejelentjük dr. Grósz Albertnek 1901. márczius 19-én történt elhunytát, ki intézetünknél 1871—1876. évig napibiztos, 1877—1883. évig igazgatósági tag, 1883-tól pedig elhunytáig mint napibiztos müködött fáradhatatlan buzgalommal.

Törekvésünk oda irányul, hogy az eredetileg csekély alaptőke és tartalékai az lehetőleg emelkedjék: ezen elhatározás kell hogy jövőben is vezesse intézetünket s bár saját erőnkből tartalékalapunkat és az alaptőkét sikerült közel egy millió koronáig felemelni, mégis tanulmányunk tárgyát képezi, hogy a részvénytársaság vagyona a részvénytőke felemelése által még jobban növeltessék, s ha erre nézve megtaláljuk az alkalmas módot és időpontot, előterjesztésünket megfogjuk tenni

Bejelentjük, hogy a jubileumi alap kamatát iparos ifjak segélyezésére kivánjuk forditani.

Ezek után inditványozzuk, hogy a 216.239 kor. 76 fill. jövedelemből fordittassék:

I. Leirásokra, még pedig: Értékpapir-számlán árfolyam különbözet 80.099 kor. 07 fill. Váltószámlán 28.604 kor. 36 fill. Ingatlanok számláján 7061 kor. 52 fill. Per- és óvatolási költségszámlán 2290 kor. 94 fill. Értékes felszerelések számláján 1376 korona 16 fill.

II. Jótékonyczélra 1009 korona, még pedig: Városi árvaház részére alapitványul 100 korona, Szent-Vincze nővérek olaszi-i társházának alapitványul 100 korona, Kolduságolda és figyermek menház részére alapitványul 100 korona, Szent József-intézetnél tett alapitvány gyarapitására 100 korona. Biharmegyei Nőegyeltnek alapitványul 50 korona. Izraelita nőegyletnek alapitványul 50 kor. Erzsébet bölcsőde egyesületnek alapitványul 50 korona, Gyermekbarát-egyletnek 50 korona. Tüzoltó-egyletnek 50 korona, Biharmegyei jegzzőt nyugdij-alapnak alapitványul 50 korona, Városi tisztviselők nyugdij-alapja javára 50 kor. Elaggott iparosok segélyalapjainak alapitványul 50 kor. Rer formátus nőképezde részére 50 kor. Biharmegyei régészeti és történeti egyletnek 50 kor. Elhunyt intézeti szolga árvájának 50 kor.

III. Intézeti nyugdij-alap gyarapitására 1000 korona.

IV. Igazgatók, felügyelők és vezérigazgató jutalékául 17.065 kor. 26 fill.

V. Tisztviselők jutalmazására 2700 kor.

VI. Osztalékul: részvényenkénk á 25 kor. 75.000 kor.

A fennmaradó 42 kor. 45 fillér a nyugdijalap gyarapitására forditassék.

Tisztelt közgyüles!

Midőn a felügyelő-bizottság jelentésének meghallgatása után, a beterjesztett mérleget erre vonatkozó inditványaink megszavazása által végleg megállapitani és a felmentvényt ugy az igazgatóság, mint a felügyelő-bizottságnak az 1901-ik üzletévre megadni kérjük, egyuttal javaslatba hozzuk, hogy a részvényenként megállapitandó 250 koronának f. évi márczius hó 3-ik napjától a 23. sz. osztalék-szelvény ellenében leendő kifizetését elhatározni szivesked-jenek.

Megbizatásunk lejáratával a belénk helyezett bizalomért köszönetünket kifejezve, megbizatásunkat a t. közgyülés kezeibe letesszük.

Nagyvárad, 1902 febr. 22-én.

Sal Ferencz,
kir. tanácsos, igazg elnök.

A jelentést a *felügyelő-bizottság jelentésével együtt* egyhangulag tudomásul vették s a felügyelőknek a szokásos felmentést megadták.

Hoványi Géza dr. ezután a *nyugdijalapra* vonatkozó jelentést terjesztette elő, melynek főbb adatai a következők:

Összes bevétel — — —	161.142 kor.	44 fill.
Kifizettetett — — —	5.165 »	09 »
A nyugdijalap állása 1902. január hó 1-én — —	154.977 »	35 »

A jelentést a közgyülés egyhangulag tudomásus vette.

Választások.

Ezután a választásokra került a sor. *Sal* Ferencz elnök elrendelte a szavazást és a szavazatszedő küldötség elnökéül *Lopusnyi* Gyulát, tagjaiul *Schweiger* Ede drt és *Fényes* Manót, a jegyzőkönyvek vezetésére pedig Des *Echerolles* Kruspér Guilbertet és *Petri* Gyulát kérte föl. A választás eredménye a következő:

Igazgatóság: Sal Ferencz elnök, Hatky Endre, Frankó Endre, Huzella Gyula, Kovács Béla, mindegyik 126 szavazattal.

Felügyelő-bizottság: Papp János, Lévay Zsigmond. Lupusnyi Gyula, mindegyik 126 szavazattal.

Pótfelügyelő: Böszörményi Géza 126 szavazattal.

Napibiztosok: (3 évre). Böszörményi Géza, dr. Hoványi Ferencz, Kaczián Károly, Lakatos Antal, Zathureczky Albert, mindegyik 125 szavazattal. (2. évre) Stocker József 126 szavazattal.

A gyülésnek egyébb napirendje nem volt s az elnök a tanácskozást berekeszti.

A pécsi borvásár.

A pécs-vidéki bortermelők nagyon megsinylik Engelék manipulácziójának következményeit: mindenki gyanakszik a pécsi borokra és senki sem akar onnét venni. Ezen akarnak most segiteni a borvásárral, melyre vonatkozólag a következő értesitést vettük:

A pécsi szőlő-tulajdonosok azon tudattól áthatva, hogy a nagyközönség jó részben a pécsi bort a maga természetes minőségében nem ismeri, saját termésü, kitünő, hegyi asztali, pecsenye és fajboraiknak szélesebb körben leendő megismertetése és eladása czéljából a nagyméltóságu *földmivelésügyi minisztérium* erkölcsi támogatásával *Pécsett a Nemzeti Casinó földszinti helyiségében 1902. évi márczius hó 16., 17. és 18.* napjain délelőtt 8—1 óráig *kóstolással egybekötött borvásárt* rendeznek, a melyre a t.-cz. bel- és külföldi venni szándékozókat tisztelettel meghivják.

Eladás alá kerül több ezer hectoliter ó és uj termésü valódi és kizárólag pécsi bor, mely a m. kir. földmivelésügyi miniszterium által megbizott fiumei m. kir. vegykisérleti állomás részéről előzetesen már vegyelemzés alá vétetett s kifogástalan valódinak felismertetett.

Kelt Pécsett, 1902. évi február hó 15-én. A rendező bizottság: *Csigó* János, jegyző köz- és váltó-ügyvéd, *Erreth* János, elnök Pécs sz. kir. város orsz.-gyül. képviselője, a pécsi ügyvédi kamara elnöke. Cserta Antal kisbirtokos, Horváth Antal köz- és váltó ügyvéd, Horváth Géza ny. tkp. könyvvivő, Járányi József birtokos, Kim Gáspár árvaszéki ülnök, Kozma István birtokos, dr. Krasznay Miklós ügyvéd, Majorossy Imre Pécs sz. kir. város polgármestere, Papp István birtokos, Radocsay Imre birtokos, Szikorszky Tádé gyárigazgató, Szuly János, köz- és váltó-ügyvéd, Stern Károly köz- és váltó ügyvéd, dr. Toldi Béla ügyvéd, dr. Záray Károly, kamarai titkár bizottsági tagok.

Reich Jenő és Társa
Tőzsde jelentése
— A »Tiszántúl« eredeti távirata —

Határidők

Budapest, február 28.

Buza októberre — — — — — —	7 84
Buza áprilisra — — — — — —	8.30
Tengeri — — — — — — —	5 14
Rozs okt. — — — — — —	6 69
Zab ápr. — — — — — —	6 98
Káposzta, zsendi, szaz. — — — —	— —

Hivatalos árfolyamok
a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. február 28-án.

Magyar aranyjáradék 4% — — — — —	120.05
Magyar koronajáradék — — — — — —	97.35
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4% — —	120 —
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 4½% — —	100 90
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból —	120 —
Magyar földtehermentesitési kötvény 5% — —	97.—
Italmérési jog megváltási kötvény — — —	101.—
Horvát-szlavónföldtehermentesitési kötvény — —	96.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön — — —	191.50
Tiszaszabályozásiszemelvi sorsjegyek kölcsön —	156 —
Osztrák járadékpapirok — — — — —	101 50
Osztrák járadék ezüstben — — — — —	101 35
Osztrák járadék aranyban — — — — —	121 —
Osztrák korona járadék — — — — —	98 75
Osztrák sorsjegyek — — — — —	154.
Osztrák magyar bank részvény — — — —	16 30

Magyar hitelbankrészvény	718.50
Osztrák hitelintézet részvény	701 50
Párisi vista	95.45
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.07
Németbirodalmi márka	117 22
London vista	239 95
20 márkás arany	23.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Uj üzlet!

GLANZMANN ÁRMIN

épület-bádogos,

Nagyvárad, Kispiacz és Magyar-u. sarok.

Légszesz, vizvezetékek

és 74

csatornázások felszerelési üzlete.

Javitások olcsón és pontosan eszközöltetnek.

Elektrotechnikai villanyvilágitás.

Szoba-sürgöny és telefonrendező.

Házak jókarban tartási vállalat.

Most nyilt meg!

Uj! Uj!

Sapka- és csákó mühely.

Egy rég érzett hiányt óhajtván, városunkban pótolni, egy a mai kor igényeinek megfelelő

sapka- és csákó műhelyt

rendeztem be **Szent-László-téri üzletemben (»Fekete Sas« szálló alatt)** miáltal azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a nagyérdemü közönségnek

katonai sapkák, csákók és sportsapkák készitésével

rendelkezésére állják

Ez alkalommal tudomására hozom a nagyérdemü közönségnek, hogy téli ruhák és minden szörmenemüek, ugy nemkülönben minden ***megőrzést igénylő tárgyakat***, u. m.: szőnyegek, függönyök. stb.

megőrzésre elfogadok

és kérem szives támogatását.

Teljes tisztelettel:

Ausländer S.

férfiruha-szabó.

Ne tessék

nálam olcsó reklamokat vásárolni, mert azt üzletemben nem tartok. Hanem ha szolid kiszolgálás mellett **kitünő minőségü** rőfös és női-divatárukra van szüksége, akkor bizalommal lépjen be

LENGYEL LAJOS

rőfös- és női-divatáru üzletébe,

Nagyváradon, Szent-László-tér, Rimanóczy-ház,

hol legjobb minőségü vászon, asztalnemü, szőnyeg, függöny, ágyteritő, női és férfi fehérnemüek, mosó áruk, legujabb divatu női ruha szövetek, saját készitményü **paplanok** az idény kezdetén mélyen leszállitott áron kaphatók.

A vevőközönség egy látogatás után meggyőződést szerezhet azon közhiedelembe ment állitás valótlanságáról, hogy «Nagyváradon nem lehet finom, jó árut kapni», mert üzletemben csak **legfinomabb árukat tartok** felelősség mellett.

Tisztelettel

Lengyel Lajos.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apácza-utcza 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hirlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélboritékok.

Elvállal és készit:
izléses kivitelben
mindennemü
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.
Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báli meghivók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készitése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

NYILTTER.

Bárány Dezső

utóda

egyedül speciális'a

hegedü és vonókészitő

Saját készitményü hegedüim!

Olasz és német hangversenyhúrok.

Mindennemü hangszerek nagy raktára

Nagyvárad, Fő-utcza és Széchenyi-tér sarok

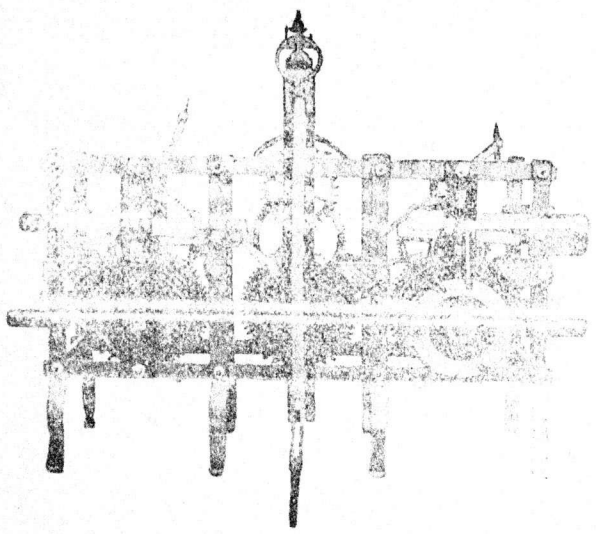
(Rimanóczy-ház.)

Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Ertesités.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség, valamint az egyházi és községi elöljáróságok becses tudomására hozni, hogy a 42 év óta fennálló

Daday József ur lakatos és toronyórás üzletét,

melyben 16 éven keresztül mint müvezető voltam alkalmazva, **átvettem** és ezt személyesen, a régi jó hirnévhez méltóan, a régi czég alatt tovább folytatom.

Szives pártfogásukat és megrendelésöket, melyeket kifogástalanul olcsón és pontosan eszközlök, kérem és óráimért 10 évi jótállást vállalok, vagyok kiváló tisztelettel:

MEZEY DEZSO,

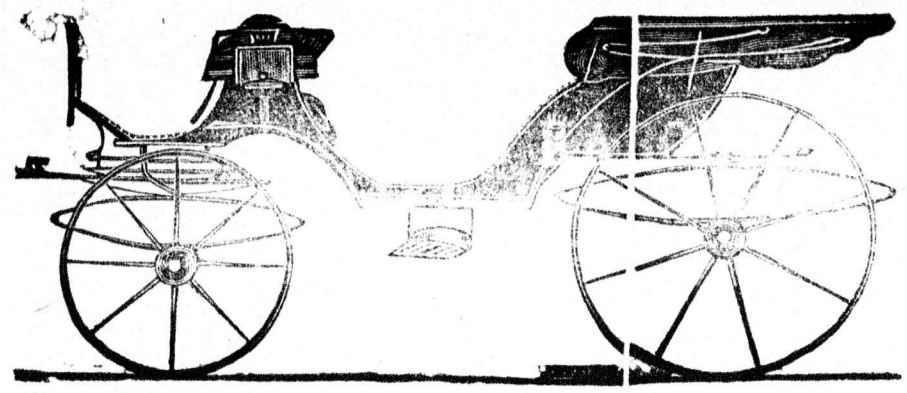
lakatos- és toronyóra-készitő,

Nagyvárad, Szent János-utcza 20 szám.

Telefon-szám 384. 58.

Bodánszky Lipót kocsigyára

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utcza, színház mellett (saját-ház).

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

gyárhelyiségemben nagy raktáron tartok

kész uj kocsikat.

Ajánlok mindenféle fedeles és fedetlen szandlaufer gazdasági kocsikat jó, erős készitményeket a legjobb kőrös-fából, erős, csinos munkát mutatok be és **tetemesen leszállitott árban** árusitom el.

Gyáram az 1896. évi millenniumi kiállitáson is ki lett tüntetve, még pedig szolid és tartós munkáért.

Gyáramban elvállalok mindenféle **kovács, kerékgyártó, szatler és fényező munkákat, ugyszinte mindenféle javitások** pontos és gyors elkészitéséről biztosithatom t. vevőimet, megrendelőimet.

Teljes tisztelettel

BODÁNSZKY LIPÓT,
kocsigyáros.

45

Kitünő saját termelésü borok

kaphatók lakásomon üvegezetten a következő árban:

1. Ujbor (Nagyváradi karcos) 1 liter palaczk nélkül . . 32 kr.
2. Ó asztali gyoroki fehér bor 1 liter » » . . . 42 kr.

Finom fajborok:

3. Kadarka (szemelt vörös bor) 1 liter palaczkkal 1 frt — kr.
4. Cabernet » » 1 liter » 1 frt 10 kr.
5. Szilváni » fehér pecsenyebor 1 liter » 1 frt 10 kr.
6. Sauvignon » » csemegebor 1 liter » 1 frt 20 kr.

10 üvegen felüli megrendelést házhoz is szállittatok, ½ literes üvegek a 3, 4, 5, 6. sz. borokból fele árban kaphatók.

Ugyanezen borok hordóban Hl.-enként tetemesen olcsóbban számittatnak.

Telefon-szám 406.

230—27—0

Molnár Lajos,
Schlauch-tér, .

TELEPHON. **TELEPHON.**

HERCZEGH GYULA

rövidáru és férfi-divat üzlete

Nagyvárad, Szent László-tér 1. sz.

Van szerencsém a n. érdemü közönség tudomására juttatni, miszerint a Kunz József és Társa urak üzletének egy részét:

a rövidáru és férfi divat-osztályt

átvettem s azt a legujabb, legjobb és legszebb árukkal ujonnan berendeztem és saját bejegyzett czégem alatt tovább vezetem.

Nagy választéku áruim közül a következőket emelem ki. **csipkék, szalagok, himzések, pamutok, bélésáruk és szabó kellékek** és egyébb rövidáru czikkek. Nagy választék: **nyakkendőkben**, továbbá legyezők, illatszerek a legjobb minőségü és divatos **férfi ingek, gallérok és kézelők,** kézelő-gombok, nyakkendő-tük és különféle **férfi divatczikkek és női diszkellékek.**

Főtörekvésem leend előzékeny, pontos kiszolgálás,

jutányos szabott árak

és jó áruk által a n. é. közönség szives pártfogását kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel

HERCZEGH GYULA.

73

Nagyvárad város polgármesterétől.

678—1902. eln. szám.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága f. évi február hó 13. napján és folytatva tartott közgyüléséből a tisztujitó közgyülés megtartására a folyó évi márczius hó 20., esetleg következő napjának d. e. 9 óráját tüzte ki; ez alkalommal a következő nyugdijjogosultsági igénynyel egybekötött állások fognak 6 évi időtartamra választás utján betöltetni u. m.: 1 polgármesteri 6000 korona fizetéssel és 1200 korona lakbérrel, — 1 főjegyzői 3800 korona fizetéssel s 600 korona lakbérrel, — 3 tanácsnoki egyenkint 3200 korona fizetéssel s 600 korona lakbérrel, — 1 főügyészi 3200 korona fizetéssel s 600 korona lakbérrel, — 1 alügyészi 1600 korona fizetéssel s 400 korona lakbérrel, — 1 első aljegyzői 2200 korona fizetéssel s 600 korona lakbérrel, — 1 másod aljegyzői 1800 kor. fizetéssel és 600 kor. lakbérrel, — 1 harmad aljegyzői 1600 korona fizetéssel és 400 kor. lakbérrel, — 1 első alkapitányi 2200 kor. fizetéssel és 600 kor. lakbérrel. — 1 második alkapitányi 2000 kor. fizetéssel és 600 korona lakbérrel, — 1 harmadik alkapitányi állás 2000 korona fizetés és 600 korona lakbérrel, — 1 árvaszéki ülnök-helyettes elnöki 3200 kor. fizetéssel s 600 kor. lakbérrel, — árvaszéki ülnöki 2200 kor. fizetéssel és 600 korona lakbérrel. — 1 főpénztárnoki 2800 korona fizetessel és 600 kor. lakbérrel, — 1 adópénztárnoki 2200 kor. fizetéssel és 600 kor. lakbérrel, — 1 házi pénztári ellenőri 1800 kor. fizetéssel és 600 kor. lakbérrel, — 1 adópénztári ellenőri 1600 kor. fizetés és 600 kor. lakbérrel, — 2 első osztályu fogalmazói egyenkint 1600 kor. fizetéssel és 400 kor. lakbérrel, — 5 másod osztályu fogalmazói egyenkint 1200 kor. fizetéssel és 400 korona lakbérrel.

Felhivatnak ennélfogva mindazok, kik a felsorolt állások valamelyikét elnyerni óhajtják, miszerint az 1883. évi I. t.-czikk követelményeinek megfelelően felszerelt kérvényöket közvetlenül Nagyvárad város főispánjához, mint a kijelölő választmány elnökéhez folyó év *márczius hó 15-ik napjának d. u. 5 óráját* adják be. Azok, kik jelen állásaikat akarják megtartani, a most kitett határidőn belül szóval is jelentkezhetnek. Az elkésve beadott, valamint a kellőe fel nem szerelt kérvények, nemkülönben az elkésett jelentkezések figyelembe vétetni nem fognak.

A megválasztandó pénztárnokok és ellenőrök két évi fizetésüknek megfelelő összeget tartoznak a város pénztárába letenni s igy állásukat csak ezen feltétel teljesitésétől függőleg foglalhatják el s fizetési s lakbér illetményük is csak az óvadék letétele után válik esedékessé.

Nagyvárad, 1902. február hó 23-án.

Rimler Károly,
polgármester-helyettes.

Fekete szövetekből a magas klérus számára állandó raktár.

A midőn a n. érdemü közönségnek becses tudomására hozom, hogy

Fő-utczán, a Nyiry-házban levő

férfi-szabó üzletemet

most ujonnan rendeztem be a legszebb és legjobb

bel- és külföldi szövetekkel,

nem mulaszthatom el az alkalmat, hogy eddigi t. megrendelőimnek pártfogásáért köszönetemet kifejezzem; egyuttal kérve továbbra is a szives támogatásukat, melyet igyekezni fogok kiérdemelni az által, hogy csak a legjobb anyagból és legujabb szabás szerint készült ruhákkal, **szolid árak** mellett fogom a n. érdemü közönséget kiszolgálni.

Tisztelettel

Fudally Bálint,
férfi-szabó.

56.

Fekete szövetekből a magas klérus számára állandó raktár.

Uj üzlet! Márczius hó 1-én megnyillt! Márczius 1.

Nagyszerü! MÁRCZIUS 1. FONTOS!

Páratlan! MÁRCZIUS 1. ÉRDEKES!

Az Első Magyar Versenyáruház

ZÖLDFA-U. (Stern Gyula czég mellett).

Rőfös és női divatáruk és ezek különlegességei.

Európa legnagyobb és leghiresebb gyáraiból beszerzett NŐI DIVAT- ÉS RŐFÖS-ÁRUK

Mindenkinek nyerni kell, aki az üzletbe lép!

1000 drb osztálysorsjegy ingyen! Hallatlan szerencse!

Próbálják meg Hölgyeim! — A szerencse szárnyan jár!

STROHMAYER PÁL

vászon, menyasszonyi kelengyék, férfi és női fehérnemüek és szőnyeg-üzlete.

Nagyvárad, Szent László tér, kishidfő.

A legjobb minőségü **valódi rumburgi,** ugyszintén **valódi Creas, irhoni, hollandi és fehéritett tiszta vásznak egyedüli** állandó **nagy raktára.**

Valódi SCHROLL-féle CHIFFONOK és mindennemü **pamutvásznak** legnagyobb választékban.

Mennyasszonyi kelengyék és ujszülött fehérnemüek

legmegbizhatóbb beszerzési helye.

Férfi és női fehérnemüek vállalata mértékszerinti elkészitésre **teljes felelősség mellett.**

Házi készitésü Paplan és Matraczok!

Szőnyegek, szövet- és csipkefüggönyök, ugyszintén butorszövetek, ágy- és asztal-teritők és egyéb lakásberendezési czikkek legolcsóbb beszerzési forrása!

Szolid szabott árak. Pontos kiszolgálás!

Friss konyhakerti magvak nagy raktára.

Friss konyhakerti magvak

Gazdaközönség szives figyelmébe!

Közelgő idény alkalmából van szerencsém szives figyelmét felhivni frissen érkezett ***csiraképes*** és ***fajazonos magvaim nagy raktárára***, hol az összes gazdasági magvak u. m.:

Valódi ***franczia-, olasz- s magyar-luczerna, stáyer s magyar eredetü heremag*** (bodorka), valódi ***oberndorfi*** s ***eckendorfi mamuth-*** és ***buczok-répamag, angol, skót, franczia-perje***, valamint a legszebb ***pázsitnak való fümag-vegyülék*** stb. stb. a legjutányosabb árakon kaphatók.

A luczerna, valamint a lóheremag az **állami magvizsgáló állomás zárjegyével van ellátva**, s igy arankamentességéért is **teljes szavatosságot vállalok**.

Mintákkal készséggel szolgálok.

66.

Kiváló tisztelettel:

KISS KÁROLY,

Janky Antal utóda Nagyvárad.

Friss konyhakerti magvak

Friss konyhakerti magvak nagy raktára.

1 kiló háztartási kávé 2.40 kor.

Uj kávé és tea-üzlet!

Uj kávé és tea-üzlet!

A t. közönség szives tudomására hozom, hogy **Fő-utcza Bethlen-ház Kiss Dávid tőzsdéje mellett**

fiumei és trieszti kávé- és tea behozatali üzletet

nyitottam és az alábbi áraim tanusága szerint, bármely külföldi áruházzal versenyképes vagyok.

1 kiló háztartási kávé 2.20 kor.

Árjegyzék:

1 kiló háztartási kávé 2.20 kor.

	korona
1 kilo Soerabaja aromaticus	4.—
4 és fél kilo postán bérmentve	17.—
1 kilo Cuba valódi válogatott nagyszerü	3.80
4 és fél kilo postán bérmentve	16.—
1 kilo Nyugot-indiai	3.—
4 és fél kilo postán bérmentve	15.—
1 kilo New Cuba	3.—
4 és fél kilo postán bérmentve	13.50
1 kilo Gyöngy Ceylon, ritka szép	4.—
4 és fél kilo postán bérmentve	17.—
1 kilo Gyöngy, nagyszerü	3.80
4 és fél kilo postán bérmentve	16.—
1 kilo Java Modjokerto, rostálva	4.40
1 kilo Java Menado	3.—

Fekete kávénak:

1 kilo Mocca Brabatros	4.40
1 kilo Mocca Hodeide	4.—

A kávék ugy az 1 kilós, mint a 4¼ kilós postacsomagok zsákokban és ólomzárral vannak ellátva.

Kávéküldeményekhez ¼ kiló legzamatosabb császárkeverék mellékelhető **3 koronáért**, ezenkivül ajánlom idei termésü legjobb **Chinai, orosz, Ceylon, Java** és **India teáimat**.

Kiváló tisztelettel

Diósy Mihály.

1 kiló háztartási kávé 2.40 kor.

A Richter-féle

LINIMENTUM CAPS. COMP.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszer, a mely már több mint 33 év óta megbizható bedörzsölésül alkalmaztatik **köszvénynél, csúznál** és **meghüléseknél.**

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a **„Horgony"** védjegygyel és a **„Richter"** czégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszertárban kapható. Főraktár: **Török József,** gyógyszerésznél **Budapesten.**

Richter F. Ad. és társa,

•• csász. és kir. udvari szállitók. ••

Rudolstadt.

Eladó ház

Damjanics-utczán, nagy telek és gyümölcsös kerttel forgalmas helyen.

Megkeresések **Bereczky Lajoshoz** rendőrség czimzendők.

50

Törlesztéses kölcsönt

5%

Vidéki bérházakra, földbirtokra

szerzek minden előleg nélkül még abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve.

Leveleket forduló postával elintézem.

Sárkány József,

68. **Budapest, Váczi-körut 21. szám.**

Női ruha szövetekből dus választék.

Szenzácziós ujitás!

Vászon és fehérnemüekből nagy raktár.

Ingyen! életnagyságu fénykép! Ingyen!

Minden vevőnek, a ki 10 frt értékü vásárol, bármely átadott fénykép után egy **életnagyságu** 60 cm. magas müvészien kiállitott hü fényképet készit **teljesen ingyen** még akkor is, ha a bevásárlás apróbb részletekben történik.

Csupán diszes keretért (passe partou) önköltségemet 1 frt 50 krt számitok fel. Ezen életnagyságu **ingyen fényképet** magát sem képes a világ egy müintézete sem 10 frton alul elkésziteni.

Minden vevőnek, még a legkisebb bevásárlásnál is pénztáram egy fénykép bount szolgáltat ki, melyen a bevásárlási összeg nyugtázva lesz. A midőn ezen részletekben vásárolt összeg 10 forintot tesz ki: vagy 10 forint értékü egyszerre vásárol, az ingyen fényképre jogosan igényt tarthat.

Tebát önként érthető, hogy minden további 10 frt értékü vásárlás egy-egy ingyen fényképre jogosit.

Életnagyságu fényképek kivitele üzletünkben láthatók.

Amerikai áruház, Nagyvárad, Fő-utcza (Olaszi), Bazár (szinház) épület.

Női Blousokból dus választék

Telefon 372. szám.

Női ruhákat és Blousokat mérték után is készitünk.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.